STATEN VAN ARUBA

INHOUDSOPGAVE MAP

Financiering Politieke Partijen

- Bericht MinPres aan de Vz om te vernemen of voor een regeling van de financiering en subsidiering van politieke partijen voldoende draagvlak aanwezig is (IS/89/04-05, dd. 22 okt. 2004)
- Verzoek dhr. H.Oplaar aan de Vz om brief v/dhr mr. M.G. Eman mbt geen bezwaar v/d AVP-fractie tegen regeling v/d financiering en subsidiering politieke partijen, aan de MinPres door te geleiden (IS/171/04-05, dd. 30 nov. 2004)
- Doorgeleiding brief v/dhr. H.G. Oplaat aan de MinPres (UG/73/04-05, dd. 1 dec. 2004)
- Beantwoording MinPres op brief v/dhr. mr. M.G. Eman mbt "vertagingstactiek concept-wetsontwerp financiering en subsidiering van politieke partijen" (IS/289/04-05, dd. 1 feb. 2005)
- Verzoek dhr. mr. M.G. Eman aan de Vz om brief mbt verzoek op zo kort mogelijk termijn de documenten betreffende de OLV-financiering politieke partijen aan hen te doen toekomen, aan de MinPres door te geleiden (IS/113/05-06, dd. 27 okt. 2005)
- Doorgeleiding verzoek dhr.mr. M.G. Eman aan de MinPres mbt concept-OLV-financiering politieke partijen (V/2/05-06, dd. 27 okt. 2005)
- Aanbieding documenten door de MinPres inzake concept-OLV-financiering politieke partijen, alsmede het advies v/d RvA (IS/120/05-06, dd. 31 okt. 2005)
- Verzoek dhr. A.R. Lampe aan de Vz CJAV om zo spoedig mogelijk de kwestie "verwarring mbt concept-OLV-financiering politieke partijen" op de eerstvolgende vergadering v/d commissie te plaatsen (IS/458/06-07, dd. 23 april 2007)
- Motie no. 1 v/d RED-fractie inzake verzoek aan de regering om zo spoedig mogelijk over te gaan tot de uitvoering v/h process v/d totstandkoming OLV-financiering en subsidiering politieke partijen gedurende OV# 8, dd. 13 dec. 2008, agp. 3. (IS/335/07-08, dd. 13 dec. 2007) Stemming: 20 voor en 0 tegen)
- Doorgeleiding Motie no. 1 RED-fractie (IS/335/07-08, dd. 13 dec. 2007) aan de regering (US/47/07-08, dd. 15 jan. 2008)

MINISTER PRESIDENT

STATEN VAN ARUBA
Ingek. 22 OKT 2004
Volgnr. S18904-05
Par.

Aan de Voorzitter van de Staten
De heer M.F. Werleman
L.G. Smith Boulevard #72
Alhier

SMR-150/04.

Oranjestad, 21 oktober 2004.

Onderwerp: financiering en subsidiëring van politieke partijen.

In het kader van de voortgang in projecten die betrekking hebben op integriteit en goed bestuur moge ik uw aandacht vragen voor het navolgende.
Ten aanzien van bovengenoemd onderwerp is in het verleden concept-wetgeving opgesteld, die evenwel niet verder is gekomen dan de Raad van Advies. Alvorens het proces verder in gang te zetten is het evenwel van belang te bezien of in de Staten een breed draagvlak hiervoor bestaat. Gaarne zou ik van u vernemen, na het raadplegen van de diverse politieke partijen, of voor een regeling van de financiering en subsidiëring van politieke partijen voldoende draagvlak aanwezig is.

N.O. Oduber

Zittingsjaar	: 1998 - 1999 - 327
Landsverordening	OLV houdende regels inzake politieke partijen
IS no.	: IS S/521/98-99, d.d. 09-06-1999
Centrale Commissie	: C.C. no. 78, d.d. 25-06-1999
Voorlopig Verslag vastgesteld	: C.C. no. 84. d.d. 27-08-1999
Memorie van Antwoord en	
Nota van Wijziging	: IS S/480/99-00, d.d. 31-05-2000
Centrale Commissie	: C.C. no. 43, d.d. 15-06-2000
Eindverslag vastgesteld	: C.C. no. 46, d.d. 30-06-2000 (Blanco)
Openbare Vergadering	: O.V. no. 25, d.d. 03-07-2000, nader bepaald 04-07-2000, verschoven naar 22-08-2000, naar 31-08-2000, uitgesteld tot nader order Vervolg: d.d. 14-11-2000; verschoven naar 28-11-2000; uitgesteld tot nader order
Bijeenkomst	: Bijeenkomst no. 8, d.d. 12-11-2000 met Prof. K. Borman
Gewijzigd Ontwerp	: IS S/184/2000-2001, d.d. 21-11-2000

VoortzettingOpenbare Vergaderingd.d. 23-01-2001, verschoven naar 06.02.2001, uitgesteld tot nader order op verzoek van fractie OLA;
Voortzetting 08.03.2001, nader bepaald voor 12.03.2001, uitgesteld tot nader order
Voortzetting ; 22.05.2001

Stemming	:
Goedkeuring	: d.d. 23.05.2001 (S/58/00-01)
1Vaststelling	: d.d. 14.06.2001 (S/637/00-01, dd. 15 juni 2001)
A.B. no.	A.B. 2001, no. 96

==========

Zittingsjaar	: 1998 - 1999 - 328
Landsverordening	: OLV tot wijziging van de Kiesverordening en houdende bepalingen i.v.m. de invoering en inwerkingtreding v.d. Landsverordening politieke partijen (Invoeringsverordening Landsverordening politieke partijen)
IS no.	: IS S/522/98-99, d.d. 09-06-1999
Centrale Commissie	: C.C. no. 78, d.d. 25-06-1999
Verslag vastgesteld	: C.C. no. 84, d.d. 27-08-1999
Nota n.a.v. het verslag en Nota van Wijziging	: IS S/481/99-2000, d.d. 31-05-2000
Openbare Vergadering	: O.V. no. 25, d.d. 03-07-2000, nader bepaald 04-07-2000, verschoven naar 22-08-2000, naar 31-08-2000, uitgesteld tot nader order Vervolg: d.d. 14-11-2000; verschoven naar 28-11-2000; uitgesteld tot nader order
Bijeenkomst	: Bijeenkomst no. 8, d.d. 12-11-2000 met Prof. K. Borman

VoortzettingOpenbare Vergadering: d.d. 23-01-2001,, verschoven naar 06.02.2001, uitgesteld tot nader order op verzoek van fractie OLA;
Voortzetting 08.03.2001, nader bepaald voor 12.03.2001, uitgesteld tot nader order
Voortzetting ; 22.05.2001

Stemming	:
Goedkeuring	: d.d. 23.05.2001 (S/59/00-01)
Vaststelling	: d.d. 21.06.2001 (S/653/00-01, dd. 26 juni 2001)
A.B. no.	A.B. 2001, no. **100**

==========

STATEN VAN ARUBA
FRACTIE AVP

STATEN VAN ARUBA
Ingek. 30 NOV. 2004
Volgnr. S/171/04-05
Par.

Voorzitter van de Staten van Aruba,
de heer M.F. Werleman,
L.G. Smithboulevard 72
Oranjestad

Aruba, 29 november 2004

Zeer geachte voorzitter,

Bijgaand doe ik u toekomen een brief van onze fractieleider mr. Mike Eman aan de Minister President, de heer N.O. Oduber, ter doorgeleiding.

Ik verwacht dat u voor een spoedige afhandeling zorg zult dragen.

Hoogachtend,

H.G. Oplaat,
Secretaris Fractie AVP

STATEN VAN ARUBA
FRACTIE AVP

De Minister President van Aruba,
De heer N.O. Oduber,
L.G. Smithboulevard 76
Oranjestad

Aruba, 29 november 2004

Excellentie,

Onlangs namen wij kennis van Uw brief aan de voorzitter der Staten d.d. 21-10-04 (SMR-150/'04), waarin U de voorzitter verzoekt de diverse politieke partijen te raadplegen of voor een regeling van de financiering en subsidiëring van politieke partijen voldoende draagvlak aanwezig is.
Ofschoon wij Uw benadering m.b.t. dit onderwerp als een soort vertragingstactiek beschouwen en op zijn zachtst gezegd 'ongewoon' achten en hoewel de Statenvoorzitter ons tot op heden niet heeft geraadpleegd, stellen wij U er hierbij uitdrukkelijk van in kennis dat wij er voorstander van zijn het bedoelde proces op zeer korte termijn verder in gang te zetten, opdat e.e.a. nog voor de volgende verkiezingen afgerond kan zijn.
Wij zouden het appreciëren indien u ons de concept-wetgeving en het advies van de Raad van Advies zo spoedig mogelijk zou doen toekomen, ter bestudering.

Met de meeste hoogachting,

mr. Mike Eman,
fractieleider AVP

c.c. fractie MEP
fractie PPA
fractie OLA

STATEN VAN ARUBA

ONS KENMERK: G/ 73 /2004-2005

Oranjestad, 1 december 2004

Bijgaand(e) stukken: Brief d.d. 29 november 2004, IS S/171/04-05, van Statenlid H.G. Oplaat

Wordt aangeboden aan: De Minister-President
De heer N.O. Oduber

( ) om bericht en raad
( ) ter kennisneming en om te behouden
( ) ter afhandelen
( ) voor het nodige
(X) ingevolge het verzoek van dhr. H.G. Oplaat
( ) met bericht

De Plv. Griffier,

STATEN VAN ARUBA

mr. lic. J.D. Semeleer

STATEN VAN ARUBA
FRACTIE AVP

STATEN VAN ARUBA
Ingek. 30 NOV. 2004
Volgnr. S/171/04-05
Par.

Voorzitter van de Staten van Aruba,
de heer M.F. Werleman,
L.G. Smithboulevard 72
Oranjestad

Aruba, 29 november 2004

Zeer geachte voorzitter,

Bijgaand doe ik u toekomen een brief van onze fractieleider mr. Mike Eman aan de Minister President, de heer N.O. Oduber, ter doorgeleiding.

Ik verwacht dat u voor een spoedige afhandeling zorg zult dragen.

Hoogachtend,

H.G. Oplaat,
Secretaris Fractie AVP

STATEN VAN ARUBA
FRACTIE AVP

De Minister President van Aruba,
De heer N.O. Oduber,
L.G. Smithboulevard 76
Oranjestad

Aruba, 29 november 2004

Excellentie,

Onlangs namen wij kennis van Uw brief aan de voorzitter der Staten d.d. 21-10-04 (SMR-150/'04), waarin U de voorzitter verzoekt de diverse politieke partijen te raadplegen of voor een regeling van de financiering en subsidiëring van politieke partijen voldoende draagvlak aanwezig is.
Ofschoon wij Uw benadering m.b.t. dit onderwerp als een soort vertragingstactiek beschouwen en op zijn zachtst gezegd 'ongewoon' achten en hoewel de Statenvoorzitter ons tot op heden niet heeft geraadpleegd, stellen wij U er hierbij uitdrukkelijk van in kennis dat wij er voorstander van zijn het bedoelde proces op zeer korte termijn verder in gang te zetten, opdat e.e.a. nog voor de volgende verkiezingen afgerond kan zijn.
Wij zouden het appreciëren indien u ons de concept-wetgeving en het advies van de Raad van Advies zo spoedig mogelijk zou doen toekomen, ter bestudering.

Met de meeste hoogachting,

mr. Mike Eman,
fractieleider AVP

c.c. fractie MEP
fractie PPA
fractie OLA

MINISTER PRESIDENT

STATEN VAN ARUBA
Ingek. - 1 FEB. 2005
Volgnr. S/2899/04-05
Par.

Aan de Voorzitter der Staten
De heer M.F. Werleman
L.G. Smith Boulevard # 72
Alhier

Oranjestad, 28 januari 2005.

MA - 153

Onderwerp: brief mr. Mike Eman.

Naar aanleiding van bijgaande brief van de fractievoorzitter van de A.V.P. de heer mr. Mike Eman, deel ik u mede dat inhoud daarvan mij dezerzijds bevreemd. Het is in het geheel geen vertragingstaktiek. Het heeft immers weinig zin om gelet op de gevoeligheid van dit onderwerp, hier de bij wetgeving spaarzaam aanwezige menskracht op te zetten, terwijl er in de Staten niet voldoend draagvlak voor aanwezig is.
Overigens is het de vorige regering die bij nota van wijziging de financiering van de politieke partijen uit het oorspronkelijke ontwerp heeft gehaald.

N.O. Oduber

STATEN VAN ARUBA

FRACTIE AVP

STATEN VAN ARUBA	
Ingek.	27 OKT. 2005
Volgnr.	S/113/05-06
Par.	

Voorzitter van de Staten van Aruba,
de heer M.F. Werleman,
L.G. Smithboulevard 72
Oranjestad

Aruba, 27 oktober 2005

Zeer geachte voorzitter,

Bijgaand doe ik u ter doorgeleiding toekomen een brief aan de Minister President, de heer N.O. Oduber.

Ik vertrouw erop dat u voor een spoedige afhandeling zorg zult dragen.

Hoogachtend,

mr. M.G. Eman
AVP-fractie

STATEN VAN ARUBA
FRACTIE AVP

De Minister President van Aruba,
de heer N.O. Oduber.
L.G. Smithboulevard 76
Oranjestad

Aruba, 27 oktober 2005

Excellentie,

Op 26-11-04 zonden wij u een brief betreffende de ontwerp lv Financiering politieke partijen, waarin wij aangaven er voorstander van te zijn dat het wetgevingsproces ten aanzien hiervan zo spoedig mogelijk wordt voortgezet. Ook verzochten wij u ons de conceptwetgeving en het advies van de Raad van Advies (d.d.24-07-01, # 265-00) te doen toekomen, ter bestudering.
Hoewel wij op 01-02-05, middels de voorzitter der Staten, een reactie van u ontvingen (d.d. 28-01-05, ref. MA-153), hebt u ons de bedoelde documenten niet toegezonden. Reden waarom wij u hierbij nogmaals verzoeken ons deze te doen toekomen op zo kort mogelijke termijn.

Met de meeste hoogachting,

mr. Mike Eman,
fractieleider AVP

STATEN VAN ARUBA

ONS KENMERK: V/2 /2005-2006

Bestuurskantoor
Minister van Algemene Zaken

Ing.: OCT 28 2005

Verz.: OCT 28 2005

Volgnr.: MA-1776

Oranjestad, 27 oktober 2005

Bijgaand(e) stukken: Verzoek mr. M.G. Eman (IS S/113/05-06, d.d. 27.10.2005)

Wordt aangeboden aan: De Minister-President
De heer N.O. Oduber

Spoed
Secretaris,
met de meeste spoed
afhandelen.
27/10/2005

( ) om bericht en raad
(X) ter kenningsneming en om te behouden
( ) ter uitvoering
( ) voor het nodige
( ) ingevolge het verzoek
( ) ingevolge onze afspraak
( ) met bericht
( ) met verzoek aanwezig te willen

De Voorzitter de Staten,
M.F. Werleman

STATEN VAN ARUBA

STATEN VAN ARUBA

FRACTIE AVP

STATEN VAN ARUBA			
Ingek.	27 OKT. 2005		
Volgnr.	5/113/05-06		
Par.			

Voorzitter van de Staten van Aruba,
de heer M.F. Werleman,
L.G. Smithboulevard 72
Oranjestad

Aruba, 27 oktober 2005

Zeer geachte voorzitter,

Bijgaand doe ik u ter doorgeleiding toekomen een brief aan de Minister President, de heer N.O. Oduber.

Ik vertrouw erop dat u voor een spoedige afhandeling zorg zult dragen.

Hoogachtend,

mr. M.G. Eman
AVP-fractie

STATEN VAN ARUBA
FRACTIE AVP

De Minister President van Aruba,
de heer N.O. Oduber.
L.G. Smithboulevard 76
Oranjestad

Aruba, 27 oktober 2005

Excellentie,

Op 26-11-04 zonden wij u een brief betreffende de ontwerp lv Financiering politieke partijen, waarin wij aangaven er voorstander van te zijn dat het wetgevingsproces ten aanzien hiervan zo spoedig mogelijk wordt voortgezet. Ook verzochten wij u ons de conceptwetgeving en het advies van de Raad van Advies (d.d.24-07-01, # 265-00) te doen toekomen, ter bestudering.
Hoewel wij op 01-02-05, middels de voorzitter der Staten, een reactie van u ontvingen (d.d. 28-01-05, ref. MA-153), hebt u ons de bedoelde documenten niet toegezonden. Reden waarom wij u hierbij nogmaals verzoeken ons deze te doen toekomen op zo kort mogelijke termijn.

Met de meeste hoogachting,

mr. Mike Eman,
fractieleider AVP

MINISTER PRESIDENT

STATEN VAN ARUBA
Ingek. 31 OKT. 2005
Volgnr. 5/120105-06
Par.

Aan de Voorzitter der Staten
De heer M.F. Werleman
L.G. Smith Boulevard #72
Oranjestad

Aruba, 28 oktober 2005.

Onderwerp: financiering politieke partijen.

Naar aanleiding van het verzoek van de fractieleider van de A.V.P. de heer mr. Mike Eman d.d. 27 oktober 2005 inzake de ontwerp-wetgeving financiering van politieke partijen, alsmede het advies terzake van de Raad van Advies d.d. 24 juli 2001, treft u de desbetreffende documenten hierbij aan ter doorgeleiding.

Nelson O. Oduber

STATEN VAN ARUBA
FRACTIE AVP

De Minister President van Aruba,
de heer N.O. Oduber.
L.G. Smithboulevard 76
Oranjestad

Aruba, 27 oktober 2005

Excellentie,

Op 26-11-04 zonden wij u een brief betreffende de ontwerp lv Financiering politieke partijen, waarin wij aangaven er voorstander van te zijn dat het wetgevingsproces ten aanzien hiervan zo spoedig mogelijk wordt voortgezet. Ook verzochten wij u ons de conceptwetgeving en het advies van de Raad van Advies (d.d.24-07-01, # 265-00) te doen toekomen, ter bestudering.
Hoewel wij op 01-02-05, middels de voorzitter der Staten, een reactie van u ontvingen (d.d. 28-01-05, ref. MA-153), hebt u ons de bedoelde documenten niet toegezonden. Reden waarom wij u hierbij nogmaals verzoeken ons deze te doen toekomen op zo kort mogelijke termijn.

Met de meeste hoogachting,

mr. Mike Eman,
fractieleider AVP

MINISTER PRESIDENT

STATEN VAN ARUBA
Ingek. 31 OKT. 2005
Volgnr. 5/120/05-06
Par.

Aan de Voorzitter der Staten
De heer M.F. Werleman
L.G. Smith Boulevard #72
Oranjestad

Aruba, 28 oktober 2005.

Onderwerp: financiering politieke partijen.

Naar aanleiding van het verzoek van de fractieleider van de A.V.P. de heer mr. Mike Eman d.d. 27 oktober 2005 inzake de ontwerp-wetgeving financiering van politieke partijen, alsmede het advies terzake van de Raad van Advies d.d. 24 juli 2001, treft u de desbetreffende documenten hierbij aan ter doorgeleiding.

Nelson O. Oduber

ARUBA

DE GOUVERNEUR VAN ARUBA
VERZOEKT HET OORDEEL VAN DE RAAD VAN ADVIES
23 NOV. 2000 19

KABINET VAN DE GOUVERNEUR
VAN ARUBA
21 NOV. 2000
Volgno: 366AR
Doorgezonden:
Dossier:

Aan de Gouverneur van Aruba
Plaza Eman 3
Alhier

Uw kenmerk: Uw brief: Ons kenmerk: SW/1080-A

Onderwerp

Oranjestad, 21 NOV. 2000

Landsverordening tot wijziging van de Landsverordening politieke partijen.

Daartoe gemachtigd door de ministerraad verzoek ik U het hierbij gevoegde ontwerp voor een landsverordening aan de Raad van Advies te zenden.

Ik moge U voorstellen de raad te verzoeken het onderhavige advies met voorrang te behandelen.

Tevens verzoek ik U ermee in te stemmen dat de Raad zijn advies rechtstreeks aan mij doet toekomen.

De minister van Justitie
en Publieke Werken, a.i.

RAAD VAN ADVIES
Ing. 23 NOV. 2000
Volg-no. 265-00

Bij beantwoording datum en nummer vermelden. In elke brief slechts één zaak behandelen

Aan de Voorzitter der Staten,

A L H I E R.

Ontwerp-Landsverordening
politieke partijen

31 MEI 2000
SW/879-E

Hierbij doen wij U toekomen de nota naar aanleiding van het verslag van de Staten inzake bovenvermeld ontwerp, alsmede een nota van wijziging met de daarbij behorende toelichting.

De minister van Algemene Zaken,

De minister van Justitie
en Publieke Werken, a.i.

ARUBA

KABINET VAN DE GOUVERNEUR
VAN ARUBA
- 7 JUNI 1999
Volgnr.
Doorgezonden:
Dossier:

Aan: de Gouverneur van Aruba,
Plaza Eman 3,
A L H I E R.

Uw kenmerk: Uw brief: Ons kenmerk: SW/1879-C

Onderwerp: ontwerp-nader rapport inzake de ontwerp-Landsverordening politieke partijen

Oranjestad, - 7 JUNI 1999

Ik heb de eer U hierbij aan te bieden het advies van de Raad van Advies d.d. 19 mei 1999, nr. 115-99, betreffende de ontwerp-landsverordening, houdende regels inzake politieke partijen.

De Raad vermeldt dat hij helaas heeft moeten constateren dat het ontwerp in twee belangrijke mogelijkheden ter bevordering van de integriteit niet voorziet. Het betreft bepalingen over de personen die op de kandidatenlijst van een politieke partij worden geplaatst, en bepalingen over de financiering van politieke partijen.

Wat betreft de eerste "omissie" kan worden opgemerkt dat het niet aan de wetgever is om te bepalen welke personen op de kandidatenlijst van een politieke partij kunnen worden geplaatst; de partijen dienen daarin zoveel mogelijk vrij gelaten te worden. De suggestie van de Raad, dat de partijen moeten zorgdragen dat de personen op de lijst 'ministeriabel' zijn, is bovendien een miskenning van het primaire doel van de kandidatenlijst, te weten de verkiezing van Statenleden. Slechts zeer weinigen van de kandidaten op de lijsten worden ooit minister, terwijl het anderzijds ook mogelijk is minister te worden zonder ooit op een lijst te hebben gestaan.

Bij beantwoording datum en nummer vermelden. In elke brief slechts één zaak behandelen

Overigens delen wij de opvatting van de Raad dat aan ministers eisen gesteld moeten worden; het onderhavige ontwerp is daarvoor evenwel niet de juiste plaats. Momenteel is een ontwerp in voorbereiding waarin die materie regeling vindt. De tweede door de Raad geconstateerde 'omissie' betreft de financiering van de politieke partijen; de Raad staat bij dit punt uitvoerig stil en geeft een lijst aanbevelingen. Het is de Raad blijkbaar ontgaan dat op pagina 4 van de memorie van toelichting reeds wordt vermeld dat een regeling terzake wordt voorbereid en een tweede paragraaf zal vormen van de Landsverordening politieke partijen. Mogelijkerwijs kan de paragraaf zelfs al worden ingepast in het onderhavige ontwerp, vóórdat dit door de Staten wordt goedgekeurd. Om die reden gaan wij op deze plaats niet in op de door de Raad gemaakte opmerkingen terzake.

Ten aanzien van het voorliggende ontwerp stelt de Raad voor, in de statuten van een politieke partij een bijzonder lidmaatschap (voor jongeren) en een erelidmaatschap op te nemen. Dit voorstel is niet overgenomen, aangezien beide lidmaatschappen niet als een noodzakelijk element zijn te beschouwen voor de statuten van een politieke partij. Artikel 4, tweede lid, beperkt zich tot de essentialia van de statuten; uit de formulering van het artikellid ("in ieder geval") is af te lezen dat het geen limitatieve opsomming betreft van de onderdelen van de statuten. Indien een politieke partij eigener beweging de suggesties van de Raad wil navolgen, is dat dus mogelijk.

Voorts stelt de Raad dat hem niet duidelijk is hoe het hoofdstembureau kan constateren dat een politieke partij heeft opgehouden te bestaan. De Raad geeft in overweging om terzake objectieve criteria aan te geven dan wel nadere voorschriften te stellen. Wij menen te kunnen volstaan met het aanvullen van de memorie van toelichting (zie pagina 13, bovenaan).

Tot slot acht de Raad de motivatie van het ontbreken van een beroepsmogelijkheid in artikel 14, niet afdoende. De Raad stelt dat met dezelfde motivatie kan worden gestaafd dat een ingesteld beroep geen schorsende werking heeft. De Raad acht

het ontbreken van een beroepsmogelijkheid in strijd met de Staatsregeling (al geeft de Raad helaas in concreto geen bepaling aan). Deze opmerkingen zijn moeilijk te plaatsen. In de Landsverordening administratieve rechtspraak (LAR) is het hoofdstembureau expliciet niet als bestuursorgaan aangemerkt. De LAR is dus niet van toepassing op beschikkingen van het hoofdstembureau. Juist daarom opent het onderhavige ontwerp (artikel 14) een beroepsmogelijkheid tegen beschikkingen die het hoofdstembureau op grond van de onderhavige landsverordening zal kunnen nemen: deze kunnen ter beoordeling rechtstreeks worden voorgelegd aan het Gerecht in eerste aanleg. De motivering om in het onderhavige ontwerp geen bezwaarprocedure op te nemen, is gelegen in de aard van de zaak (bij kiesrechtaangelegenheden past immers geen bestuurlijke heroverweging) en in de behoefte om met name in verkiezingsperioden snel over onherroepelijke rechterlijke uitspraken te kunnen beschikken. Om laatstgenoemde reden is voorts geen hoger beroep tegen een uitspraak van het Gerecht mogelijk gemaakt. Wij menen dat deze motivering in deze context dragend is. Dat tegen een uitspraak van het Gerecht geen hoger beroep mogelijk wordt gemaakt, is niet in strijd met de Staatsregeling (zie bijvoorbeeld artikel 50 van de LAR).

De Raad van Advies kan zich overigens verenigen met de inhoud en de doelstelling van het onderhavige ontwerp. Ik veroorloof mij derhalve U het ontwerp van de landsverordening en de daarbij behorende gewijzigde memorie van toelichting (wederom) te doen toekomen en U in overweging te geven het ontwerp aan de Staten ter goedkeuring aan te bieden.

De minister van Justitie en
Publieke Werken a.i.,

DW/97/99/

Landsverordening tot wijziging van de Landsverordening politieke partijen

---

ONTWERP

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Aruba,

In overweging genomen hebbende:

dat het wenselijk is de Landsverordening politieke partijen aan te vullen met bepalingen die ertoe strekken regels te stellen ten aanzien van de financiën van politieke partijen;

Heeft, de Raad van Advies gehoord, met gemeen overleg der Staten, vastgesteld onderstaande landsverordening:

Artikel I

De Landsverordening politieke partijen wordt als volgt gewijzigd;

A. in artikel 19, eerste lid, worden de woorden „ deze landsverordening" gewijzigd in: „deze paragraaf ".

B. na artikel 19 wordt, onder vernummering van artikel 20 tot artikel 43, het volgende ingevoegd:

§ 4. De financiële administratie van politieke partijen

Artikel 20

1. Het bestuur van een geregistreerde politieke partij voert een zodanig ingerichte financiële administratie dat daaruit te allen tijde de rechten en verplichtingen, alsmede de betalingen en ontvangsten kunnen worden nagegaan.

2. De administratie en de daartoe behorende bescheiden worden gedurende ten minste tien jaar bewaard.

Artikel 21

Jaarlijks vóór 1 april zendt de politieke partij aan de Electorale Raad een jaarverslag waarin ten minste de volgende gegevens zijn opgenomen:

a. de samenstelling van het bestuur gedurende dat jaar;
b. het aantal contribuerende leden aan het begin en het einde van dat jaar;
c. de hoogte van de contributie gedurende dat jaar;
d. de door de partij in dat jaar verrichte activiteiten.

Artikel 22

Bij het verslag is gevoegd een financieel verslag, waarin ten minste is opgenomen:

a. de vermogenspositie aan het begin en het einde van het jaar;
b. een gespecificeerd overzicht van de inkomsten en uitgaven, alsmede een verklaring van een register-accountant omtrent de getrouwheid van het financieel verslag.

Artikel 23

De Electorale Raad is bevoegd de juistheid van de in het financieel verslag vermelde gegevens te controleren. Op verzoek van de Electorale Raad verleent de Centrale Accountantsdienst bijstand bij de controle.

Artikel 24

De Electorale Raad zendt het jaarverslag en het financieel verslag toe aan de Biblioteca Nacional, alwaar het voor een ieder ter inzage ligt.

Artikel 25

De Electorale Raad kan nadere voorschriften stellen ten aanzien van de financiële administratie, het jaarverslag en het financieel verslag. Deze voorschriften behoeven, alvorens in werking te treden, goedkeuring bij landsbesluit.

§ 5. Giften aan geregistreerde politieke partijen en kandidaten

Artikel 26

1. Voor de toepassing van deze paragraaf worden onder giften verstaan alle door een geregistreerde politieke partij of een kandidaat ontvangen geldbedragen en op geld waardeerbare geleverde goederen en diensten, waar geen of een niet-evenredige geldelijke of op geld waardeerbare tegenprestatie tegenover staat.

2. Bij een niet-evenredige tegenprestatie wordt als bedrag van de gift aangemerkt het verschil tussen de in het economisch verkeer gebruikelijke prijs en de feitelijk betaalde prijs.

Artikel 27

1. Een politieke partij houdt een permanente chronologische registratie bij van alle ontvangen giften die een bedrag of waarde van Afl. 100,- te boven gaan.

2. Kandidaten voor het lidmaatschap van de Staten houden vanaf hun aanwijzing door het partijbestuur als kandidaat tot de dag van

de stemming een registratie bij van door hen ontvangen giften, die een bedrag of waarde van Afl. 100,- te boven gaan.

Artikel 28

In de registratie wordt van elke gift vermeld:

a. de naam van de persoon, het bedrijf of de instelling die de gift heeft gedaan;
b. het bedrag of de waarde van de gift;
c. de datum van de gift.

Artikel 29

Een politieke partij en een kandidaat neemt alleen giften aan die een bedrag of waarde van Afl. 100,- te boven gaan, van:

a. kiesgerechtigde ingezetenen van Aruba;
b. niet-Nederlandse ingezetenen van Aruba, die ten minste gedurende vijf jaar, voorafgaande aan het tijdstip waarop de gift werd gedaan, ingezetene waren;
c. in Aruba gevestigde bedrijven en maatschappelijke organisaties;
d. met de partij verwante buitenlandse of internationale politieke organisaties.

Artikel 30

Giften, gedaan aan een persoon of organisatie met de bedoeling dat deze ten goede komen aan een politieke partij of kandidaat, worden beschouwd als giften aan de desbetreffende partij of kandidaat.

Artikel 31

1. Jaarlijks vóór 1 februari wordt een kopie van het op het voorafgaande jaar betrekking hebbende deel van de door een partij bijgehouden registratie, voorzien van een door de partij ondertekende verklaring, overgebracht naar de Electorale Raad.

2. Binnen een maand na de dag van de stemming voor de verkiezing van de Staten wordt een kopie van de door een kandidaat

bijgehouden registratie van giften, voorzien van een door de kandidaat ondertekende verklaring, overgebracht naar de Electorale Raad.

Artikel 32

1. De Electorale Raad is bevoegd de juistheid van de gedane opgaven te controleren. Op verzoek van de Electorale Raad verlenen de Centrale Accountantsdienst of de Belastingaccountantsdienst bijstand bij de controle.

2. De politieke partijen en de kandidaten verschaffen ten behoeve van een controle alle gevraagde inlichtingen en geven inzage in hun financiële administratie. De resultaten van een controle worden bij de Electorale Raad voor een ieder ter inzage gelegd.

Artikel 33

openbaarheid

De Electorale Raad zendt de naar hem overgebrachte registraties toe aan de Biblioteca Nacional, alwaar zij voor een ieder ter inzage liggen.

Artikel 34

1. Een politieke partij en een kandidaat bewaart de registraties van giften ten minste tien jaar.

2. Naar de Electorale Raad overgebrachte kopieën van delen van registraties worden na verloop van tien jaar vernietigd.

Artikel 35

1. Een persoon, bedrijf of instelling doet aan dezelfde politieke partij en haar kandidaten in een kalenderjaar in totaal ten hoogste voor een bedrag of waarde van Afl. 5000,- aan giften als bedoeld in artikel 27.

2. Giften die het in het eerste lid gestelde maximum te boven gaan, worden niet aanvaard, dan wel aan de gever geretourneerd.

Artikel 36

1. Giften in contant geld, die een bedrag van Afl. 500,- te boven gaan, zijn verboden. Zij worden door een politieke partij of een kandidaat niet aanvaard, dan wel aan de gever geretourneerd.

2. Anonieme giften die een bedrag of waarde van Afl. 500,- te boven gaan, worden aan de Electorale Raad gemeld en in de Landskas gestort.

§ 6. Straf- en slotbepalingen

Artikel 37

1. De Electorale Raad is belast met het toezicht op de naleving van de bij of krachtens deze landsverordening gestelde regels.

2. De Raad is bevoegd, voor zover dat voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs noodzakelijk is:

a. alle inlichtingen te vragen;
b. inzage te verlangen van alle boeken, bescheiden en andere informatiedragers en daarvan afschrift te nemen of deze daartoe tijdelijk mee te nemen.

3. Een ieder verleent de door de Raad gevorderde medewerking.

Artikel 38

Indien de Electorale Raad constateert of vermoedt dat een politieke partij of een kandidaat ten aanzien van hetgeen in deze landsverordening is geregeld, strafbare handelingen heeft verricht, doet hij hiervan mededeling aan het openbaar ministerie.

Artikel 39

Bij de geloofsbrief legt een als lid van de Staten gekozen verklaarde kandidaat aan de Staten over een door hem ondertekende verklaring dat hij tijdens de verkiezingscampagne niet in strijd heeft gehandeld met de bepalingen van de Landsverordening politieke partijen.

Artikel 40

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van de bij of krachtens deze landsverordening gegeven voorschriften, en die daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van deze landsverordening de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

geheimh. pl.

Artikel 41

1. Degene die handelt in strijd met een of meer van de artikelen 21, 22, 29, 31, eerste lid, 32, tweede lid, 35, 36 en 40 wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste vijfduizend florin.

2. De in het eerste lid bedoelde strafbare feiten zijn overtredingen.

Artikel 42

De Electorale Raad kan nadere regels stellen ten behoeve van een goede uitvoering van deze landsverordening. Deze regels behoeven, alvorens in werking te treden, goedkeuring bij landsbesluit.

delegatie bepaling.

Artikel II

Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

Gegeven te Oranjestad,

De minister van Algemene Zaken,

De minister van Justitie en Publieke Werken,

RAAD VAN ADVIES
ARUBA

1K

AAN ZIJNE EXCELLENTIE
DE GOUVERNEUR VAN ARUBA
T.A.V. DE MINISTER VAN JUSTITIE
ALHIER.

Uw brief 23-11-00 Ons kenmerk: 265-00
366AR

Onderwerp: ontwerp-Landverordening tot wijziging van de Landsverordening politieke partijen

Oranjestad, 24 juli 2001

Naar aanleiding van bijgaande aan de Raad ter advies toegezonden ontwerp-Landsverordening tot wijziging van de Landsverordening politieke partijen, moge de Raad Uwe Excellentie het volgende berichten.

In zijn advies bij de ontwerp-Landsverordening politieke partijen, dd. 15 mei 1999 (kenmerk RvA 115-99) heeft de Raad reeds kenbaar gemaakt dat bepalingen regelende de financiering van politieke partijen belangrijke instrumenten zijn ter bevordering van de integriteit van politiek en openbaar bestuur. In bovengenoemd ontwerp werden deze bepalingen node gemist. De Raad heeft derhalve in genoemd advies gepleit voor het alsnog opnemen van deze bepalingen in evengenoemd ontwerp, waartoe de onderhavige ontwerp-Landsverordening tot wijziging van de Landsverordening politieke partijen, thans strekt.

Hoewel het vanzelfsprekend is dat het de Raad deugd doet dat de regering deze aanbeveling, na enige aarzeling en nu als het ware 'in een tweede ronde', ter harte neemt, heeft de Raad moeten constateren dat met de beoogde bepalingen de politieke partijen een onwerkbaar keurslijf wordt aangemeten. Hierdoor ontstaan twijfels omtrent de praktische haalbaarheid en uitvoerbaarheid van het ontwerp. De Raad acht het niet verstandig dat vanuit een situatie waarbinnen de partijen geen enkele wettelijke richtlijnen op dit gebied kennen wordt toegewerkt naar een rigide situatie. Kortom: van het ene uiterste naar het andere. De Raad vraagt zich af welk doel eigenlijk hiermee wordt nagestreefd? De Raad acht het niet uitgesloten dat een te rigide en te beperkende regeling op dit gebied eerder de illegaliteit dan de integriteit in de hand zal werken. Voorbeelden hiervan zijn de voorgestelde artikelen 21, 22,32,33, 35 en 36, die naar de mening van de Raad te detaillistisch zijn en te beperkend. Dergelijke bepalingen moeten niet worden opgenomen, met name niet ingrijpende artikelen zoals de artikelen 32 en 33, die

Bij beantwoording datum en nummer vermelden en in elke brief slechts één zaak behandelen.

Adres: Zoutmanstraat # 9
Oranjestad, Aruba

aan een ieder inzage verlenen over de financiële administratie van politieke partijen. De Raad geeft mitsdien in dringende overweging om de onderhavige materie op een minder gedetailleerde wijze en met behoud van de nodige privacy voor wat betreft delicate informatie over de financiële administratie van politieke partijen te regelen, waardoor aan de uitvoerbaarheid en de doelmatigheid van de regeling wordt tegemoetgekomen. Ten aanzien van het onderhavige ontwerp heeft de Raad dienaangaande sterke twijfels.

De Raad kan zich op grond van het bovenstaande weliswaar met de doelstelling, doch niet met de inhoud verenigen, en geeft u mitsdien in overweging het onderhavige ontwerp niet aan de Staten aan te bieden.

De Secretaris,

mr. A.J. Marval

De plv. Voorzitter,

mr. A.L. Nicolaas

DW/97/99/

Landsverordening tot wijziging van
de landsverordening politieke partijen

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen

§ 1. Inleiding

Met de uitvoering van de aanbevelingen die de werkgroep Calidad heeft gedaan ten aanzien van het functioneren van politieke partijen, is in 1999 een begin gemaakt door de indiening bij de Staten van een ontwerp voor een Landsverordening politieke partijen. In dat ontwerp is een regeling getroffen voor de rechtsvorm van politieke partijen die aan de verkiezingen voor de Staten deelnemen. In de toelichting bij het ontwerp werd aangekondigd dat een afzonderlijk voorstel zou worden ingediend ter uitvoering van aanbeveling 2 van het rapport Calidad, die betrekking heeft op de financiering van politieke partijen. Hiertoe strekt de thans ingediende ontwerp-landsverordening.
Aanbeveling 2 luidt aldus:

> "Het is noodzakelijk dat de financiering van politieke partijen sluitend wordt geregeld. Daarbij gelden als uitgangspunten enerzijds de garantie van "fair and equal opportunity" (artikel III.10, lid 2 Staatsregeling van Aruba) en anderzijds het tegengaan van verstrengeling van - in het bijzonder politieke en commerciële - belangen. De werkgroep beveelt aan in het wettelijk kader voor de financiering van politieke partijen en verkiezingskandidaten het volgende op te nemen:
>
> - Het vaststellen van een maximum (op jaarbasis) voor campagne-uitgaven, zowel per individuele kandidaat als per partij.
> - Het vaststellen van een maximum (op jaarbasis) voor wat betreft giften. Ook donors die zich niet aan de regels houden, moeten strafbaar zijn, eventueel kan evenals in de Verenigde Staten worden aangegeven wie van het doen van giften kunnen worden uitgesloten.

- Het verplichten van het bijhouden van een zodanige administratie dat een praktische controle mogelijk is.
- Het verplichten van het opmaken van een financieel jaarverslag door de politieke partij volgens een vastgesteld model. Aangesloten kan worden bij het Nederlandse systeem van controle ten aanzien van de aanwending van subsidiefondsen door politieke partijen. Het financiële jaarverslag wordt openbaar gemaakt.
- Het aanvullen van de regels met betrekking tot de geloofsbrieven in die zin dat de betrokkene schriftelijk verklaart dat hij zich heeft gehouden aan de bepalingen van de landsverordening betreffende de campagnefinanciering. Indien achteraf blijkt dat dit niet het geval was, is er sprake van valsheid in geschrifte, waartegen strafrechtelijk kan worden opgetreden."

Bij de voorbereiding van het onderhavige ontwerp heeft de regering het oordeel van het Nationaal Platform Calidad gevraagd over de aanbeveling van de werkgroep Calidad. In haar positieve reactie deed het Platform een aantal suggesties over de wijze waarop aan de aanbeveling uitvoering zou kunnen worden gegeven. Vervolgens is een discussiestuk waarin een aanzet voor een regeling van de financiën van politieke partijen werd gegeven, aan alle politieke partijen gezonden met de uitnodiging hierop commentaar te geven. Alleen door de Partido Patriotico Arubano is van deze mogelijkheid gebruik gemaakt door inzending van een nota met het opschrift "Hoe helpt men de laatste restjes van onze democratie naar de bliksem?". De PPA is van oordeel dat de aanbevelingen van het rapport Calidad inzake politieke partijen erop gericht zijn het bestaansrecht van kleine en nieuwe partijen te bemoeilijken. De regering acht deze kritiek ongefundeerd. Aan het bestaansrecht van kleine partijen wordt in het geheel niet getornd. Elke partij die een aantal stemmen gelijk aan de kiesdeler weet te behalen, blijft verzekerd van een vertegenwoordiging in de Staten. De vereisten op het punt van organisatie en financieel beheer die door de nieuwe regelgeving worden gesteld, vormen voor serieuze politieke organisaties die aan de verkiezingen mee willen doen, geen barrières op grond waarvan hun dit onmogelijk wordt gemaakt.

Uit de afwezigheid van reacties van andere partijen meent de regering te mogen afleiden dat de in het discussiestuk vermelde voorstellen bij die partijen in beginsel niet op overwegende bezwaren stuiten. Het thans ingediende ontwerp is dan ook in belangrijke mate gebaseerd op deze voorstellen.

De in de hierboven vermelde aanbeveling 2 van de werkgroep Calidad vermelde punten zijn op één uitzondering na in het ontwerp gerealiseerd. Deze uitzondering betreft de aanbeveling óm een wettelijk maximum te stellen aan de uitgaven die politieke partijen en kandidaten ten behoeve van een verkiezingscampagne doen.

De werkgroep Calidad wees erop dat de Arubaanse verkiezingscampagnes lang en duur zijn. De campagnekosten bedragen per kiezer een veelvoud van wat in Nederland en West-Europa gebruikelijk is. Deze hoge kosten kunnen tot gevolg hebben dat politieke partijen bij het verwerven van financiële middelen aan onwenselijke en oncontroleerbare vormen van beïnvloeding blootstaan. Om dit tegen te gaan stelt de werkgroep naast een regeling inzake openbaarheid en maximering van giften tevens voor om de uitgaven van een politieke partij voor een verkiezingscampagne aan een maximum te binden. Op zichzelf staat de regering tegenover dit voorstel niet afwijzend. Het is inderdaad wenselijk om de uitgaven voor verkiezingscampagnes naar een lager niveau te brengen. Het treffen van een effectieve en handhaafbare wettelijke regeling waarbij deze uitgaven worden gemaximeerd, is echter geen eenvoudige zaak. De ervaringen in het buitenland, met name in de Verenigde Staten, hebben wel aangetoond dat een waterdichte regeling niet goed mogelijk is, met als gevolg steeds complexere regelgeving en steeds weer nieuwe vormen van ontduiking van de regels. Er is dan ook reden om op dit punt niet te snel naar het middel van wetgeving te grijpen. Een andere reden voor terughoudendheid is gelegen in de bij het onderhavige ontwerp voorgestelde regeling die voorziet in openbaarheid en beperking van giften aan politieke partijen. Deze regeling zal tot gevolg hebben dat partijen niet (meer) zullen kunnen beschikken over extreme inkomsten van oncontroleerbare oorsprong. Een dergelijke regeling zal ongetwijfeld ook een matigende invloed op de uitgaven voor verkiezingscampagnes hebben. De regering geeft er dan ook de voorkeur aan om voorlopig met een regeling voor giften aan politieke partijen te

volstaan. In de praktijk kan dan worden nagegaan wat het effect hiervan is op de uitgaven voor verkiezingscampagnes. Blijkt dat effect onvoldoende, dan kan alsnog nadere regulering voor deze uitgaven worden overwogen.

Het rapport Calidad besteedt ook, zij het summier, aandacht aan de vraag of het wenselijk is over te gaan tot subsidiëring van politieke partijen door de overheid. Aanbeveling 3 van de werkgroep luidt: "De werkgroep beveelt aan de mogelijkheden na te gaan van een subsidieregeling naar Nederlands model ter bevordering van een hoger niveau van functioneren van de politieke partijen in Aruba".

Het Nationaal Platform Calidad stelde zich naar aanleiding van deze aanbeveling op het standpunt dat tegen subsidiëring van politieke partijen vanwege de overheid, indien goed geregeld, in principe geen bezwaar behoeft te bestaan. Vooralsnog achtte het Platform echter de besteding van publieke middelen voor dit doel niet wenselijk. In het discussiestuk inzake regeling van de financiën van politieke partijen sloot de regering zich bij dit standpunt aan. Bij nadere overweging is de regering echter tot de conclusie gekomen dat het toch aanbeveling verdient om te komen tot een beperkte mate van subsidiëring van politieke partijen. De wijze waarop deze subsidiëring wordt geregeld moet echter nog nader worden uitgewerkt. De regering is voornemens deze regeling in een afzonderlijk aan de Landsverordening politieke partijen toe te voegen hoofdstuk op te nemen. Een daartoe strekkende ontwerp-landsverordening zal zo spoedig mogelijk bij de Staten worden ingediend.

Gedacht wordt, overeenkomstig de suggestie van de werkgroep Calidad, aan een subsidieregeling naar Nederlands model. Dit houdt in dat in de Staten zitting hebbende politieke partijen voor bepaalde nader te omschrijven subsidiabele activiteiten een aan het zetelaantal in de Staten gerelateerde uitkering zullen ontvangen. Tot de subsidiabele activiteiten zullen in ieder geval niet behoren de uitgaven voor de instandhouding van de partijorganisatie en voor verkiezingscampagnes. De subsidiëring zal ook in die zin een beperkt karakter hebben dat de eigen inkomsten van de partijen in de vorm van contributies, giften e.d. de voornaamste financieringsbron blijven vormen. Hierbij valt tevens in aanmerking te nemen dat er in feite al sprake is van een vorm van financiële overheidssteun aan politieke partijen via de

fiscale aftrekbaarheid van giften aan politieke partijen: zie artikel 7 van de Landsverordening winstbelasting (AB 1988 GT no. 47) en artikel 16 van de Landsverordening inkomstenbelasting (AB 1991 GT no. 51).

§ 2. Strekking van het ontwerp

Politieke partijen zijn private organisaties. De wijze waarop zij functioneren is echter van bijzonder belang voor de werking van het staatsbestel. Door hun activiteiten met betrekking tot de kandidaatstelling hebben zij invloed op de samenstelling van de volksvertegenwoordiging. Door hun bijdragen aan de politieke meningsvorming en de opstelling van verkiezingsprogramma's participeren zij in de vorming van het regeringsbeleid. Vanwege deze positie is het gerechtvaardigd de politieke partijen aan bepaalde wettelijke regels te binden. Daarbij zal in het oog moeten worden gehouden dat de in een democratische samenleving zo essentiële vrijheid van politieke partijen om hun denkbeelden uit te dragen en ingang te doen vinden niet mag worden aangetast. Wettelijke regels zullen erop gericht moeten zijn het democratisch functioneren van de partijen in het politieke proces zoveel mogelijk te bevorderen. Het belang dat de burgers in staat zijn een weloverwogen keuze tussen de verschillende partijen te maken staat daarbij voorop. Daarnaast dient zo goed mogelijk verzekerd te zijn dat politieke partijen de strijd om de gunst van de kiezers te verwerven op een eerlijke wijze en met gelijke kansen voeren.

In het eerder ingediende ontwerp voor een Landsverordening politieke partijen werd op grond van dit uitgangspunt reeds voorgesteld om van politieke partijen te verlangen dat zij een behoorlijk geregelde privaatrechtelijke rechtsvorm hebben. Een ander belangrijk aspect is de wijze waarop de financiering van politieke partijen plaatsvindt. Tot dusver is dat een onderwerp dat geheel aan het inzicht van de politieke partijen zelf wordt overgelaten. In veel landen is echter de wenselijkheid gebleken om ook op dit punt wettelijke regels te stellen. In sommige landen (o.a. de Verenigde Staten, Duitsland) bestaan zeer gedetailleerde regelingen. Nederland kent sinds kort een summiere regeling inzake het ontvangen van giften door

politieke partijen en er wordt nagedacht over de wenselijkheid van verdere regelgeving.

De regering is het met de werkgroep Calidad eens dat er goede redenen zijn om ook in Aruba met betrekking tot dit onderwerp enige wettelijke voorschriften vast te stellen. In Aruba wordt relatief (gemeten naar het aantal kiezers) veel geld aan verkiezingscampagnes besteed. Door wettelijke regels te stellen voor het beheren en verwerven van inkomsten door politieke partijen kan bereikt worden dat deze uitgaven enigszins worden gematigd. Ook kan regulering van de financiering van politieke partijen er toe bijdragen dat wordt voorkomen dat via het doen van giften vormen van verstrengeling van politieke en zakelijke belangen ontstaan die zich aan de openbaarheid onttrekken en daardoor een gevaar vormen voor de integriteit van het bestuur. In de derde plaats kan door wettelijke regels voorkomen worden dat de ene politieke partij bij verkiezingen in een veel riantere financiële positie verkeert dan de andere en door meer geld te besteden ook meer mogelijkheden heeft om de aandacht van de kiezers te trekken. In zoverre kan een wettelijke regeling als thans wordt voorgesteld tevens gezien worden als uitvoering van de opdracht in artikel III.10, tweede lid, van de Staatsregeling tot het stellen van regels ter bevordering van een evenwichtig en verantwoord verkiezingsverloop.

De in het voorgaande uiteen gezette overwegingen geven de regering aanleiding een ontwerp-landsverordening in te dienen, waarin op enkele hoofdpunten, de financiering van politieke partijen betreffende, wettelijke voorschriften zijn neergelegd. Gekozen is voor een beknopte, niet gedetailleerde regeling. Deze regeling zal periodiek moeten worden geëvalueerd, waarbij kan blijken in hoeverre de regeling bijstelling, uitbreiding of aanscherping behoeft. Het ligt voor de hand om een eerste evaluatie te verrichten na afloop van de eerste verkiezingen die onder de gelding van de nieuwe voorschriften hebben plaatsgevonden. De regeling wordt in de vorm van enkele aanvullende paragrafen opgenomen in de Landsverordening politieke partijen, omdat de regels inzake financiering van politieke partijen tezamen met de al eerder voorgestelde bepalingen inzake de rechtsvorm van politieke partijen een samenhangend geheel van regels voor het functioneren van politieke partijen vormen.

§ 3. Hoofdlijnen van het voorstel

De inhoud van de voorgestelde regeling kan in de volgende punten worden samengevat.

1. Jaarverslag, financieel verslag en financiële administratie. Politieke partijen dienen op een voor de samenleving transparante wijze te functioneren. In een jaarverslag moeten zij daartoe informatie geven over onderwerpen als bestuurssamenstelling, aantal leden, hoogte van de contributie en de verrichte activiteiten. Een financieel verslag moet inzicht geven in de inkomsten, uitgaven en vermogenspositie van de partij. Aan dat verslag moet een behoorlijke financiële administratie ten grondslag liggen. Jaarverslag en financieel verslag worden aan de Electorale Raad gezonden. Dit orgaan is bevoegd de juistheid van de financiële gegevens te controleren. Bij de Biblioteca Nacional kan een ieder inzage krijgen van de verslagen.

2. Openbaarheid van giften. Voor giften aan politieke partijen wordt een openbaarheidsregeling ingevoerd. Politieke partijen moeten alle giften van meer dan Afl. 100,- registreren. Deze verplichting geldt in verkiezingsperioden ook voor kandidaten. In de registratie worden van elke gift de naam van de gever, het bedrag van de gift en de datum vermeld. Ook leveranties en diensten die de partij ontvangt en waartegenover geen of geen evenredige tegenprestatie staat, worden als gift beschouwd. Elk jaar wordt de door een partij over het voorafgaande jaar bijgehouden registratie naar de Electorale Raad gezonden. Bij kandidaten gebeurt dit binnen een maand na de verkiezingsdatum. De Electorale Raad is bevoegd de juistheid van de opgaven te controleren. De registraties zijn bij de Biblioteca Nacional voor een ieder ter inzage.

3. Beperking van giften. Het ontvangen van giften door politieke partijen en kandidaten wordt aan bepaalde beperkingen onderworpen. Een persoon, bedrijf of instelling mag in één jaar aan een partij en de kandidaten van die partij in totaal ten hoogste Afl. 5000,- schenken. Giften mogen alleen worden gedaan door kiesgerechtigde ingezetenen, niet-Nederlandse ingezetenen die ten minste vijf jaar in Aruba wonen, in Aruba gevestigde bedrijven en maatschappelijke organisaties en met de partij verwante buitenlandse of internationale organisaties. Giften in

contant geld en anonieme giften zijn verboden, indien zij een bedrag van Afl. 500,- te boven gaan. De fiscale aftrekbaarheid van giften aan politieke partijen, zoals deze thans bestaat, blijft ongewijzigd.

4. Controle en sancties. De Electorale Raad is belast met het toezicht op de naleving van de in of op grond van de landsverordening gestelde voorschriften. De Raad kan zich daartoe te allen tijde wenden tot de politieke partijen, hun kandidaten en de donoren van politieke partijen. De Raad kan om inlichtingen vragen over handelingen die met de in de landsverordening geregelde onderwerpen verband houden en kan inzage in financiële administraties verlangen. De Raad heeft ook de bevoegdheid om de ingezonden registraties van ontvangen giften te controleren en zo nodig nader te onderzoeken of een partij de geldende regels inzake de financiën van politieke partijen in acht heeft genomen. Constateert of vermoedt de Raad dat een partij of kandidaat in strijd met de regels heeft gehandeld, dan dient hij dit te melden bij het openbaar ministerie. De Electorale Raad heeft zelf geen bevoegdheid tot het toepassen van sancties. Het onderzoek van het openbaar ministerie kan vervolgens leiden tot strafvervolging. De in het ontwerp opgenomen strafbepalingen zijn in het algemeen gericht tot de politieke partijen en de kandidaten. Daarnaast is ook het doen van giften in strijd met de gestelde bepalingen strafbaar gesteld. Naast geldboete kan ook ontzetting uit het actief en passief kiesrecht, zoals door de werkgroep Calidad voorgesteld, als een passende strafsanctie worden beschouwd. De huidige tekst van artikel III.5, tweede lid, van de Staatsregeling laat oplegging van deze straf in de onderhavige gevallen echter niet toe. De regering is voornemens op dit punt een wijziging van de Staatsregeling voor te stellen.

Artikelsgewijze toelichting

Ad artikel 20

Het stellen van regels inzake de financiering van politieke partijen brengt mee dat de partijen een deugdelijke financiële administratie moeten voeren waarin alle inkomsten en uitgaven en andere mutaties in de financiële positie worden verantwoord.

Alleen op basis van een dergelijke administratie is een goede controle en handhaving van de gestelde regels mogelijk.

Ad artikel 21

Uit een oogpunt van openheid tegenover de burgers is het van belang dat politieke partijen jaarlijks informatie verschaffen over hun functioneren in het algemeen en meer in het bijzonder over het beheer van hun financiën. Artikel 21 betreft het eerstgenoemde element. Een partij dient jaarlijks aan de Electorale Raad een jaarverslag te zenden. Het artikel vermeldt de onderwerpen die daarin ten minste aan de orde moeten komen: de bestuurssamenstelling, het aantal leden, de hoogte van de contributie en de in het afgelopen jaar verrichte activiteiten. Het wordt aan de partijen overgelaten wat zij verder in het verslag willen opnemen.

Ad artikel 22

Door middel van het financiële verslag legt de politieke partij verantwoording af over de verwerving van haar inkomsten en over de besteding daarvan. De openbaarheid van deze gegevens is een belangrijke waarborg voor het op integere wijze functioneren van politieke partijen. Door het vereiste dat het verslag vergezeld moet gaan van een accountantsverklaring wordt de betrouwbaarheid van de verstrekte financiële gegevens in beginsel verzekerd.

Ad artikel 23

In dit artikel wordt aan de Electorale Raad de bevoegdheid verleend om de juistheid van in het financiële verslag vermelde gegevens te controleren. In het algemeen zal de Raad hieraan geen behoefte hebben en afgaan op de overgelegde accountantsverklaring. Het kan zich echter voordoen dat het op grond van de inhoud van het verslag dan wel externe signalen

wenselijk is dat de Raad zelf een nader onderzoek instelt. De Raad kan hierbij gebruikmaken van de expertise van de Centrale Accountantsdienst.

Ad artikel 24

Een ieder die daarvoor belangstelling heeft, kan bij de Biblioteca Nacional de aan de Electorale Raad gezonden jaarverslagen en financiële verslagen van de politieke partijen inzien. Uiteraard staat het de partijen vrij om daarnaast op de wijze die hun goed dunkt bekendheid te geven aan de inhoud van de verslagen. De terinzagelegging is niet aan een bepaalde termijn gebonden.

Ad artikel 25

De Electorale Raad kan, als hij dat voor een goede uitvoering van de landsverordening wenselijk acht, administratieve en procedurele regels stellen voor de inrichting van de financiële administratie van de politieke partijen en voor het opstellen en inzenden van jaarverslagen en financiële verslagen. Vanwege de bijzonder positie van de politieke partijen is de bevoegdheid tot het vaststellen van deze voorschriften gelegd bij de Electorale Raad als onafhankelijk orgaan. Aangezien het om algemeen verbindende voorschriften gaat, is daarbij voorzien in goedkeuring van deze voorschriften bij landsbesluit.

Ad artikel 26

In dit artikel wordt omlijnd wat moet worden verstaan onder giften waarop de in deze paragraaf gestelde regels betrekking hebben. Het gaat om giften die ontvangen worden door de politieke partij zelf of door een kandidaat van de politieke partij. Onder giften worden niet alleen geldbedragen begrepen, maar ook giften in natura en aan de partij verleende diensten. Bij diensten moet gedacht worden aan werkzaamheden die normaliter

tegen een geldelijke vergoeding worden verleend. Activiteiten die door vrijwilligers ten behoeve van politieke partijen plegen te worden verricht, vallen er niet onder.
Leveranties en diensten die tegen een gereduceerde prijs worden aangeboden, zijn ook giften. In het tweede lid wordt gepreciseerd dat in een dergelijk geval als het bedrag van de gift wordt aangemerkt het verschil tussen de normale en de feitelijke tegenprestatie.

Ad artikel 27

Politieke partijen dienen naast hun financiële administratie een apart overzicht bij te houden van ontvangen giften. Om de daaraan verbonden werkzaamheden niet te omvangrijk te doen zijn, is een ondergrens gesteld waarbeneden de registratieverplichting niet geldt. Giften van minder dan Afl. 100,- behoeven niet elk afzonderlijk te worden geregistreerd.

Voor kandidaten voor het lidmaatschap van de Staten geldt een overeenkomstige regeling. Voor hen geldt de registratieverplichting echter alleen gedurende de verkiezingscampagne, vanaf het moment waarop zij door de partij als kandidaat zijn aangewezen.

Ad artikel 28

Elke gift dient afzonderlijk te worden geregistreerd. Per gift dient te worden vermeld de natuurlijke persoon, het bedrijf of de instelling die de gift heeft gedaan, het bedrag of de waarde van de gift en de datering van de gift.

Ad artikel 29

In dit artikel wordt aan de kring van degenen van wie politieke partijen en kandidaten giften mogen aannemen, een zekere beperking gesteld. Dit is wenselijk om te voorkomen dat partijen gefinancierd worden door buitenlandse, buiten de

Arubaanse samenleving staande, donoren. Voor zover het om natuurlijke personen gaat, mogen giften alleen door ingezetenen worden gedaan. Betreft het niet-Nederlandse ingezetenen, dan dient de gever ten minste vijf jaar in Aruba te wonen. Voor bedrijven en maatschappelijke organisaties geldt dat zij in Aruba gevestigd moeten zijn. Giften uit het buitenland zijn alleen toegestaan, indien deze afkomstig zijn van met de partij verwante politieke organisaties.

Ad artikel 30

Met dit artikel wordt beoogd te voorkomen dat de giftenregeling wordt ontdoken door de gift aan een partij ten goede te doen komen via een tussenpersoon of een aan de partij gelieerde organisatie. In een dergelijk geval moet de gift worden beschouwd als een gift aan de partij of de kandidaat zelf.

Ad artikel 31

Na afloop van een kalenderjaar dient het door de partij over dat jaar bijgehouden overzicht van giften overgebracht te worden naar de Electorale Raad, die met het toezicht op de naleving van de giftenregeling is belast. Kandidaten zijn verplicht hetzelfde te doen binnen een maand na de dag van de stemming voor de verkiezing van de Staten. Door middel van een bijgevoegde ondertekende verklaring moeten partijen en kandidaten de juistheid van de gedane opgaven bevestigen. Wordt er opzettelijk een onjuiste opgave gedaan, dan leidt het afgeven van de verklaring tot valsheid in geschrifte in de zin van artikel 230 van het Wetboek van Strafrecht.

Ad artikel 32

Evenals bij het financiële verslag het geval is, kan de Electorale Raad besluiten tot nader onderzoek van de juistheid van ingezonden opgaven van giften. Ook hier gaat het om een bevoegdheid die uitgeoefend zal worden, wanneer er

aanwijzingen zijn die aanleiding geven de juistheid van de opgave te betwijfelen. De Electorale Raad kan bij zijn onderzoek behalve de Centrale Accountantsdienst ook de Belastingaccountantsdienst inschakelen. De politieke partijen en de kandidaten zijn verplicht aan een onderzoek mee te werken.

Ad artikel 33

Door de terinzagelegging van de overzichten van ontvangen giften kan iedere belangstellende nagaan door wie en voor welke bedragen giften aan een politieke partij zijn gedaan. Hiermee is op een zeer belangrijk punt de transparantie van de financiering van de politieke partijen verzekerd. De terinzagelegging is niet aan een termijn gebonden.

Ad artikel 34

Dit artikel verzekert dat de gegevens betreffende ontvangen giften gedurende een ruime periode zowel bij de partij als bij de Electorale Raad ter beschikking blijven.

Ad artikel 35

Dit artikel stelt een maximum aan het bedrag dat een politieke partij jaarlijks van één en dezelfde gever mag ontvangen. Het maakt daarbij geen verschil of die gever een natuurlijk persoon is dan wel een bedrijf of instelling. Het maximum is gesteld op een bedrag van Afl. 5000,-. Voor de berekening of een donor onder dit maximum blijft, tellen ook mee de giften die in de periode voorafgaande aan de verkiezingen aan de kandidaten van een partij ten behoeve van hun verkiezingscampagne worden geschonken. Giften die buiten deze periode worden gedaan aan personen die op de kandidatenlijst van de partij staan, tellen niet mee, tenzij duidelijk is dat die giften feitelijk ten goede komen aan de partij (art. 30).

Het artikel richt zich zowel tot de partijen en kandidaten als tot de donoren. Dit betekent dat de strafbaarstelling van overtreding van dit artikel ook zowel voor de ontvanger als voor de gever geldt.

Ad artikel 36

Dit artikel schrijft voor hoe politieke partijen en kandidaten dienen om te gaan met giften in contant geld en met anonieme giften. Aangezien het geven en ontvangen van contante giften moeilijk te controleren is, zijn deze giften, indien zij een bedrag van Afl. 500,- te boven gaan, geheel verboden. Dit verbod geldt zowel voor de gever als voor de politieke partij of kandidaat. Wordt een degelijke gift aangeboden of gedaan, dan dient de gift in zijn geheel te worden geweigerd c.q. te worden geretourneerd. Het behoeft op zichzelf niet afkeurenswaardig te zijn dat iemand een gift doet aan een politieke partij zonder zichzelf bekend te willen maken. Anderzijds staan anonieme giften op gespannen voet met een stelsel dat juist beoogt transparant te maken van wie politieke partijen giften ontvangen. Daarom wordt het aannemen van dergelijke giften eveneens uitgesloten, indien zij een bedrag van Afl. 500,- te boven gaan. Aangezien anonieme giften niet aan de gever kunnen worden teruggegeven, is in het artikel bepaald dat zij aan de Electorale Raad moeten worden gemeld en in de Landskas worden gestort.

Ad artikel 37

In dit artikel wordt de Electorale Raad in algemene zin belast met het toezicht op de naleving van de in de Landsverordening politieke partijen gegeven voorschriften. Dit toezicht is met name van belang voor de handhaving van de regels inzake de financiën van politieke partijen. Dit toezicht is niet beperkt tot de controle van de aan de Raad te zenden financiële verslagen en registraties van giften, maar kan ook worden uitgeoefend indien de Raad op enig moment op de een of andere wijze ter ore komt dat er sprake zou zijn van handelingen die in strijd zijn met de wettelijke voorschriften. Het tweede lid verleent

de Raad ten behoeve van deze toezichthoudende taak enkele daartoe noodzakelijke bevoegdheden.

Ad artikel 38

De Electorale Raad kan bij de uitvoering van de bepalingen inzake de financiën van politieke partijen stuiten op feiten of omstandigheden op grond waarvan hij meent of vermoedt dat in strijd met de wettelijke voorschriften is gehandeld. De Raad kan dan op grond van zijn toezichthoudende taak met toepassing van de hem daartoe verleende bevoegdheden een onderzoek instellen. De Raad kan echter geen dwangmiddelen toepassen of sancties opleggen. Constateert de Raad een strafbaar feit of vermoedt hij dat daarvan sprake is, dan is de Raad verplicht het openbaar ministerie in te schakelen. Het openbaar ministerie gaat dan op de gebruikelijke wijze na of er aanleiding is tot strafvervolging.

Ad artikel 39

Dit artikel is een aanvulling op de bepalingen in de Kiesverordening inzake de door een gekozen kandidaat bij de inzending van zijn geloofsbrief aan de Staten over te leggen stukken. Het nieuwe statenlid legt tevens over een ondertekende verklaring dat hij tijdens de verkiezingscampagne niet in strijd heeft gehandeld met de voor kandidaten geldende financiële regels. Indien zou blijken dat deze verklaring in strijd met de waarheid is afgelegd, dan heeft de betrokkene zich schuldig gemaakt aan valsheid in geschrifte, zoals strafbaar gesteld in artikel 230 van het Wetboek van Strafrecht van Aruba.

Ad artikel 40

De in dit artikel neergelegde geheimhoudingsplicht heeft, in afwijking van artikel 285 van het Wetboek van Strafrecht van Aruba, mede betrekking op personen die anders dan op grond van ambt of beroep bij de uitvoering van deze landsverordening

betrokken kunnen raken. Dit artikel is dus ten opzichte van artikel 285 van het Wetboek van Strafrecht van Aruba als een lex specialis te beschouwen. De strafsanctie is geregeld in artikel 41.

Ad artikel 41

In dit artikel worden de volgende gedragingen strafbaar gesteld:

1. het niet tijdig inzenden van een jaarverslag door een politieke partij (artikel 21);
2. het niet overleggen bij het jaarverslag van een door een registeraccountant onderzocht financieel verslag (artikel 22);
3. het aannemen door een partij of kandidaat van giften afkomstig van personen, bedrijven of instellingen die daartoe niet gerechtigd zijn (artikel 29);
4. het niet tijdig aan de Electorale Raad zenden van een registratie van giften door een partij of kandidaat (artikel 31);
5. het niet of onvoldoende verschaffen van inlichtingen inzake het ontvangen van giften aan de Electorale Raad (artikel 32, tweede lid);
6. het doen van giften aan een partij of kandidaat boven het jaarlijks maximum van Afl. 5000,- per jaar (artikel 35, eerste lid);
7. het ontvangen van giften door een partij of kandidaat van giften van dezelfde gever boven het jaarlijks maximum van Afl. 5000,- per jaar (artikel 35, tweede lid);
8. het doen van giften die een bedrag van Afl. 500,- te boven gaan aan een partij of kandidaat in contant geld (artikel 36, eerste lid);
9. het aannemen door een partij of kandidaat van giften in contant geld of van anonieme giften die een bedrag van Afl. 500,- te boven gaan (artikel 36, eerste en tweede lid).
10. het niet in acht nemen van de geheimhouding van vertrouwelijke gegevens (art. 40)

Ad artikel 42

Dit artikel voorziet in een algemene bevoegdheid van de Electorale Raad om voorschriften van administratieve en procedurele aard te stellen die nodig zijn voor een goede uitvoering van de taken die de Raad ingevolge deze landsverordening heeft. Gelet op het uitgangspunt dat de landsoverheid geen directe bemoeienis met het functioneren van de politieke partijen dient te hebben is ervoor gekozen deze voorschriften niet bij landsbesluit vast te stellen maar door de Electorale Raad zelf onder goedkeuring bij landsbesluit.

De minister van Algemene Zaken,

De Minister van Justitie en Publieke Werken, a.i.

DW-48-99

Landsverordening, houdende regels inzake politieke partijen (Landsverordening politieke partijen)

MEMORIE VAN ANTWOORD

Uit het voorlopig verslag blijkt dat de leden van de A.V.P.-fractie met de strekking van de ontwerp-landsverordening kunnen instemmen, maar van mening zijn dat het ontwerp op een aantal punten geen sluitende regeling biedt. De leden van de O.L.A.-fractie ondersteunen het ontwerp en achten de totstandkoming van belang om te garanderen dat de democratie op correcte wijze functioneert in Aruba. De leden van de M.E.P.-fractie begrepen de achtergrondgedachte van het ontwerp, maar vroegen zich af of het niet te veel beperkingen bevat om de democratie werkelijk te dienen.

Alvorens op de concreet gestelde vragen in te gaan willen wij nog eens kort in algemene zin de bedoeling en de reikwijdte van het ontwerp aangeven.

Beoogd wordt een verbetering te brengen in het functioneren van politieke partijen. Daartoe wordt voorgesteld om wettelijk te regelen dat partijen die aan de verkiezingen deelnemen, een duidelijke juridische structuur hebben die is vastgelegd in aan wettelijke eisen beantwoordende statuten. Daardoor wordt duidelijkheid verschaft over zaken als de organisatie van de partij, de regeling van het lidmaatschap, de bevoegdheden van de leden, de wijze waarop bestuursorganen worden gevormd, de bevoegdheden van die organen en het financieel beheer. De politieke partijen vervullen een belangrijke rol in het politieke bestel en om die reden is het gewettigd dat de partijen tot op zekere hoogte aan wettelijke voorschriften worden

gebonden.

Anderzijds dienen politieke partijen in beginsel vrij te zijn in hun wijze van functioneren. Het past de overheid niet om ver gaande bemoeienis te hebben met de inrichting van politieke partijen en al helemaal niet om zich te mengen in de inhoudelijke activiteiten van partijen. De vrijheid van vereniging in het algemeen en de vrijheid van partijvorming in het bijzonder laten dat niet toe.

Het voorgaande betekent dat wettelijke regeling van politieke partijen een positieve rol kan vervullen, maar tegelijk met terughoudendheid dient te geschieden. De regering meent met het voorliggende ontwerp op dit punt een juiste middenweg te bewandelen.

De door de leden van de A.V.P-fractie gemaakte opmerkingen en gestelde vragen worden als volgt beantwoord.

(W6)
geen minimum aantal leden

Gevraagd werd of niet additioneel vereist kan worden dat een politieke partij een minimum aantal leden moet hebben om door het hoofdstembureau te worden geregistreerd. Een dergelijk vereiste achten wij niet wenselijk en niet nodig. Het is niet goed mogelijk een maatstaf aan te geven voor het aantal leden dat een partij ten minste zou moeten hebben. Een partij die in oprichting is, zal uit de aard der zaak nog slechts weinig leden hebben. De eis van een minimum aantal leden zou dus al snel een blokkade betekenen voor nieuwe partijen om aan verkiezingen deel te nemen. Het is niet de bedoeling van het voorstel dergelijke gevalsmatige blokkades op te werpen. Er worden wel eisen gesteld aan politieke partijen, maar dat zijn eisen waaraan een ieder die serieus overweegt een politieke partij op te richten, redelijkerwijs kan voldoen. Zou er overigens een partij zijn die uit anti-democratische overwegingen bewust beoogt het aantal leden zo laag mogelijk te houden, dan zal

dit blijken uit de voor een ieder kenbare regelin in de statuten van de wijze waarop het lidmaat schap wordt verkregen.

De leden van de A.V.P.-fractie merkten ver volgens op dat politieke partijen de mogelijkhei moeten hebben ook jongeren tot hun gelederen to te laten. Zij achtten het wenselijk dat in verban hiermee de formulering van artikel 4, tweede lid, onder j, dat het lidmaatschap beperkt tot persone die kiesgerechtigd zijn voor de verkiezing van de leden van de Staten, aangepast wordt. In de memorie van toelichting is reeds opgemerkt dat deze bepaling niet uitsluit dat jongeren die nog niet kiesgerechtigd zijn, op een bepaalde wijze organisatorisch aan de activiteiten van een partij kunnen deelnemen. Wij achten het echter wel noodzakelijk dat het normale partijlidmaatschap met de daaraan verbonden bevoegdheden beperkt wordt tot kiesgerechtigden om te voorkomen dat personen die niet tot de Arubaanse kiezers behoren, formele zeggenschap over partijaangelegenheden zouden kunnen hebben. Aan de wens om de mogelijkheid van een jeugdlidmaatschap zonder stemrecht in de wet tot uitdrukking te brengen kan echter tegemoet gekomen worden door aan te geven dat de bepaling alleen betrekking heeft op het stemgerechtigd lidmaatschap. De bepaling is bij nota van wijziging in deze zin aangevuld.

• jeugdleden
• geen stemrecht

Dezelfde leden stelden enkele vragen naar aanleiding van onderdeel k van artikel 4, tweede lid: de verplichting tot het tijdig vóór de verkiezingen publiceren van een politiek programma. Wij wijzen erop dat hier, evenals in de andere onderdelen van artikel 4, tweede lid, wordt voorgeschreven om ten aanzien van dit punt in de statuten van de partij een regeling op te nemen. Bij het ontbreken van een dergelijke regeling, voldoen de statuten niet aan de in de landsverordening

gestelde eisen en kan het hoofdstembureau dus een verzoek tot registratie van de partij niet inwilligen. Wordt aan een op dit punt in de statuten opgenomen regeling niet de hand gehouden, dan kan het partijbestuur hierop door de leden of door anderen worden aangesproken. Het hoofdstembureau heeft hierin verder geen taak. Het is aan de leden en aan de publieke opinie om in actie te komen, indien partijen in strijd handelen met hun statuten. Toezicht vanwege de overheid op de handhaving van de statuten zou tot een te intensieve bemoeienis van de overheid met de politieke partijen leiden.

Onder de aanduiding "tijdig voor de verkiezingen" moet worden begrepen een zodanig tijdstip, dat de kiezers de gelegenheid hebben de programma's van de verschillende partijen te vergelijken en op basis daarvan een weloverwogen partijkeuze te maken. Het ligt ook voor de hand dat de vaststelling en publikatie van een partijprogramma aan de kandidaatstelling voorafgaat, omdat het voor kandidaten van belang is te weten voor de realisering van welk politiek programma zij zich beschikbaar stellen. Gelet op de beperkte strekking van de bepaling bestaat aan een nadere detaillering daarvan bij landsbesluit houdende algemene maatregelen geen behoefte.

De opvatting dat het hier bedoelde vereiste van weinig praktisch nut is, aangezien niet wordt vereist dat een politiek programma realistisch en uitvoerbaar moet zijn, delen wij niet. Natuurlijk zijn realisme en uitvoerbaarheid gezichtspunten waaraan een politiek programma dient te voldoen. Of er aan voldaan wordt, is echter een vraag waarover men, mede op grond van politieke overtuigingen, verschillend kan oordelen. Dat is een kwestie van politieke afweging. De overheid dient daarin bij de beoordeling of een politieke partij tot de

verkiezingen kan worden toegelaten, niet te tr den. Dat oordeel komt toe aan de kiezers en publieke opinie. Komen de politieke partijen hun programma's met onrealistische of onuitvoerb re plannen, dan zullen zij daar bij de verkiezi gen wel op worden afgerekend.

Tevens vroegen de leden van de A.V.P.-fract: of in Aruba niet gedacht zou moeten worden aan e instantie die de verschillende programma's besti deert en voor de kiezer in lekentaal uitlegt. Wi menen dat dit zeker zijn nut zou kunnen hebbe maar dat hier geen taak ligt voor de overheid. He particuliere initiatief kan dit desgewenst oppak ken.

Met betrekking tot onderdeel 1 van artikel werd gevraagd welke criteria het hoofdstembure zal toepassen bij zijn beslissing omtrent de pro cedure voor het opstellen van kandidatenlijsten Ook deze vraag gaat uit van een verder gaand bemoeienis van het hoofdstembureau dan uit d bepaling mag worden afgeleid. Ook hier geldt da het hoofdstembureau alleen nagaat of in de statu ten een heldere procedure is opgenomen voor d procedure van de opstelling van kandidatenlijsten Het hoofdstembureau heeft niet tot taak een opge nomen procedure inhoudelijk te beoordelen aan d hand van bepaalde criteria. Het gaat er alleen o dat er een voor de leden van de partij en voo andere belangstellenden kenbare en duidelijk procedure is vastgesteld. Of deze procedure mee of minder democratisch is ingericht, kan dan i alle openbaarheid door de kiezers en de publici teitsmedia worden beoordeeld. De overheid blijf daarbuiten.

Dezelfde leden vroegen naar de termijn waar binnen het hoofdstembureau op een verzoek om re gistratie dient te beschikken. In overweging wer gegeven om in de artikelen 8 en 13 een tijdsbepa

ling op te nemen. Bij het ontwerpen van de bepa lingen is ervan uitgegaan dat het hoofdstembureau met de vereiste voortvarendheid tot een beslissin zal komen en dat met name bij verzoeken in de periode kort voor de verkiezingen zo nodig extra spoed zal worden betracht. Het opnemen in de wet van een voor alle gevallen geldende precieze beslistermijn is moeilijk. Het kan zich voordoen dat een registratieverzoek niet aanstonds aan alle vereisten voldoet of dat bijvoorbeeld aan de statuten van de partij nog een gebrek kleeft. In dat geval is het voor de partij die het verzoek deed, aantrekkelijker dat het verzoek wordt aangehouden en de gelegenheid wordt gegeven het bezwaar op te heffen dan dat het verzoek direct wordt afgewezen. Een termijnstelling zal ertoe leiden dat tot dit laatste eerder moet worden overgegaan. Niettemin valt toe te geven dat een regeling zonder enige termijnstelling ook zijn bezwaren heeft. Aan artikel 8 is daarom toegevoegd dat het hoofdstembureau binnen drie weken op het verzoek beslist, dan wel na onderzoek aangeeft op welke punten het verzoek aanvulling of verbetering behoeft. In het laatste geval wordt op het verzoek beslist binnen drie weken na ontvangst van de aanvullingen of verbeteringen. Tevens is artikel 13 aangevuld.

De leden van de A.V.P-fractie merkten op dat geen overgangsregeling is opgenomen voor reeds bestaande politieke partijen die rechtspersoonlijkheid bezitten. Zij achtten het onduidelijk of deze partijen de procedure van artikel 4 moeten volgen om erkend te worden als politieke partij die door het hoofdstembureau kan worden geregistreerd. Wij menen dat de voorgestelde regeling op dit punt niet onduidelijk is. Uit het ontbreken van overgangsrecht volgt dat alle, dus ook de bestaande partijen onverkort aan de nieuwe bepalingen moeten voldoen. Zij zullen zich dus om aan

volgende verkiezingen mee te kunnen doen door he hoofdstembureau moeten laten registreren en daai bij de volgens de landsverordening vereiste stuk ken over moeten leggen. Is de partij niet bi notariële akte opgericht of hebben de statute niet de vereiste inhoud, dan zal men daarin alsnc moeten voorzien. Uit een oogpunt van rechtsgelijk heid is het niet juist om bestaande rechtspersoon lijkheid bezittende partijen van de nieuwe rege ling uit te zonderen.

De in de memorie van toelichting aangekondig de ontwerp-landsverordening inzake de financië van politieke partijen verkeert nog in het voorbe reidende stadium. Zoals bekend, is een discussieno ta met een aanzet voor een dergelijke regelin medio 1999 aan alle politieke partijen gezonde met het verzoek daarop commentaar te geven. Helaa zijn, ook na verlenging van de aanvankelijk ge stelde termijn, behalve van de thans niet in de Staten vertegenwoordigde P.B.A., geen reacties ontvangen. Wij hopen ondanks de hierdoor ontstane vertraging binnenkort zo ver te zijn dat een ont werp-landsverordening door de ministerraad kan worden vastgesteld.

De leden van de A.V.P.-fractie besloten hun bijdrage aan het voorlopig verslag met de algeme ne opmerking dat het ontwerp op vele punten geen sluitende regeling of oplossing geeft, waardoor de indruk wordt geschapen dat het vrij "open ended" is. Zij geven de regering in overweging om de artikelen die een dergelijke indruk scheppen te herformuleren. Wij verwachten dat de hierboven gegeven beantwoording van hun vragen en de in het ontwerp aangebrachte wijzigingen deze indruk heb ben weggenomen en de strekking van de voorgestelde regeling voldoende duidelijk hebben gemaakt.

Wij zijn de leden van de O.L.A.-fractie er kentelijk voor hun steun aan het ontwerp en onder-

schrijven gaarne hun oordeel dat de voorgestelde regeling het goed functioneren van de democratie binnen de politieke partijen zal garanderen.

Naast de reeds door de andere fracties gestelde vragen verzochten deze leden om een uitleg wat moet worden verstaan onder de in artikel 9, tweede lid, onderdeel d, bedoelde strijdigheid met de openbare orde.

Deze bepaling schrijft voor, dat het hoofdstembureau afwijzend beslist op een verzoek om registratie van een boven een kandidatenlijst te plaatsen partijaanduiding, indien die aanduiding strijdig is met de openbare orde. Het gaat hier om hetzelfde voorschrift als nu reeds voorkomt in artikel 19, eerste lid, onderdeel d, van de Kiesverordening, waar sprake is van strijd met de openbare orde of de goede zeden. Van een met de openbare orde strijdige aanduiding kan worden gesproken, indien een aanduiding onwelvoeglijk is of anderszins algemeen of door bepaalde personen als kwetsend kan worden ervaren. Zo is bijvoorbeeld door de Nederlandse Kiesraad op deze grond het verzoek om registratie van de afkorting K.U.T. afgewezen (beslissing van 4-4-1978, nr. 3194). De afwijzingsgrond heeft alleen betrekking op de tekst van een aanduiding en kan dus geen grond opleveren voor een inhoudelijke toetsing van de doelstellingen of activiteiten van een politieke groepering.

De leden van de M.E.P.-fractie roerden een punt aan dat de kern van de voorgestelde regeling raakt. Zij konden de achtergrondgedachte van het ontwerp begrijpen, maar vroegen zich af of het in een bepaald opzicht niet te beperkend was. Zij wezen erop dat het zich kan voordoen dat een groep personen pas op een laat moment beslist aan de verkiezingen deel te nemen. In de voorgestelde opzet is dan denkbaar dat kandidaatstelling in

feite niet meer mogelijk is als gevolg van de i de ontwerp-landsverordening gestelde organisatori sche vereisten. Hierdoor zouden de betrokken bur gers worden belemmerd aan het democratisch proce deel te nemen. Eenzelfde situatie zou kunnen ont staan indien kort voor de verkiezingen een be staande partij door interne problemen gesplits zou raken. Voor dergelijke gevallen zou er, aldu deze leden, een mogelijkheid moeten blijven be staan tot deelname aan de verkiezingen. Voort zouden niet alleen politieke partijen maar ool individuele burgers aan de verkiezingen moete kunnen deelnemen.

Inderdaad houdt de voorgestelde regelin enige beperkingen in van de mogelijkheid om aa verkiezingen deel te nemen. Dat is ook, in navol- ging van het rapport Calidad, uitdrukkelijk de bedoeling. In de voorgestelde opzet wordt ervar uitgegaan dat groeperingen die aan de verkiezinger willen deelnemen, zich moeten organiseren als rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging, waar- bij die organisatie aan een aantal specifieke voorwaarden voldoet. Daardoor wordt de transparan- tie ten aanzien van het functioneren van politieke partijen bevorderd, hetgeen met name van belang is voor de kiezers. Deze doelstelling wordt, naar wij menen te mogen constateren, door alle fracties onderschreven.

Zou de voorgestelde regeling een facultatief karakter krijgen in die zin dat de partijen vrij zouden zijn om te bepalen of zij als geregistreer- de politieke partij aan de verkiezing zouden deel- nemen dan wel op de thans bestaande wijze, dan zou de genoemde doelstelling geheel worden ondergra- ven. Dit is dus geen zinvolle optie. Het in de ontwerp-landsverordening neergelegde stelsel van partij-organisatie dient naar ons oordeel de alge- mene regel te worden die in de praktijk wordt

gevolgd. Wij bestrijden dat dit stelsel zodanig beperkingen inhoudt dat er sprake zou zijn van ee wezenlijke belemmering voor groepen burgers om aa het democratisch proces deel te nemen. De regelin is zodanig opgezet dat tot zes weken vóór de da van kandidaatstelling een verzoek tot registrati met het oog op de komende verkiezing kan worde ingediend. Op dat tijdstip zijn normaliter bij d politieke partijen de voorbereidingen van de verkiezing zo ver gevorderd dat duidelijkheid za zijn verkregen over de opstelling van de kandidatenlijsten. Uiterlijk vanaf de dag van kandidaatstelling moet voor de kiezers kenbaar zijn welke partijen aan de verkiezing deelnemen, wie hun kandidaten zijn en welke politieke doelstellingen zij nastreven. Het is een vooral praktische eis dat uiterlijk zes weken vóór die dag ten minste het verzoek tot registratie als politieke partij moet zijn gedaan. Zelfs als bij de indiening nog niet aan alle formele vereisten is voldaan, wordt een dergelijk verzoek in behandeling genomen en kan daarop na aanvulling of verbetering van de bij het verzoek behorende stukken nog tijdig vóór de verkiezing worden beslist. Ook de opstelling en notariële vaststelling van statuten die aan de wettelijke vereisten voldoen, kan op betrekkelijk korte termijn geschieden. Denkbaar is dat een nieuwe partij die in tijdnood denkt te geraken, voorlopig gebruik maakt van reeds bestaande voorbeelden van goedgekeurde statuten om daarmee het risico van een te langdurige behandeling van het registratieverzoek door de Electorale Raad te voorkomen. Wellicht kan de Electorale Raad zelf bepaalde modellen voor statuten beschikbaar stellen.

Uit het voorgaande volgt dat zelfs betrekkelijk kort voor de kandidaatstelling opgerichte politieke partijen nog aan de in het ontwerp gestelde

eisen zullen kunnen voldoen om aan de verkiezin te kunnen deelnemen. Van de Electorale Raad al onafhankelijk orgaan mag ook verwacht worden da deze, mede met het oog op het belang van het pas sief kiesrecht als grondrecht, eraan meewerkt da ook in een laat stadium ingediende verzoeken o registratie als politieke partij tijdig worde behandeld.
Voor partijen die wel al zijn opgericht, maar di hun verzoek om registratie nog niet hebben gedaan, is de zes-weken-termijn van artikel 10 (gewijzigd nummering) per definitie te lang indien bij eer tussentijdse verkiezing zou worden besloten dat de kandidaatstelling plaats vindt binnen zes weken na de val van het kabinet. Wil men partijen die (zc goed als) "klaar" zijn om een registratieverzoek in te dienen, niet de dupe laten worden van een onverwachte politieke gebeurtenis, dan moet bij een ontbindingsverkiezing de datum van kandidaat-stelling zodanig gekozen worden dat een registratieverzoek tijdig kan worden ingediend.

De door de M.E.P.-fractie geuite wens dat ook individuele burgers aan de verkiezingen moeten kunnen deelnemen, achten wij niet realistisch, indien daarmee bedoeld zou worden dat elke burger zich kandidaat zou moeten kunnen stellen. Aan het bestaande stelsel ligt reeds ten grondslag dat voor kandidaatstelling van een of meer personen een bepaald draagvlak onder de kiezers moet bestaan, tot uitdrukking komend in ondersteuning van de kandidaatstelling. Is een dergelijk draagvlak aanwezig, dan betekent het geen wezenlijke verzwaring van de drempel voor kandidaatstelling, indien de oprichting en registratie van een vereniging volgens de in het ontwerp gestelde regels wordt verlangd.

De leden van de M.E.P.-fractie veronderstelden ten onrechte, evenals de Raad van Advies dat

deed, dat er geen mogelijkheid van beroep zou zij tegen een beschikking van het hoofdstembureau o een verzoek tot registratie van een politiek partij. In artikel 14 van het ontwerp is dez beroepsmogelijkheid geregeld. Zoals ook bij ander in het kader van de Kiesverordening genomen be sluiten het geval is, gaat het hier om een be roepsgang die snel moet kunnen worden afgewikkeld omdat de uitspraak bepalend is voor de verdere gang van zaken. Louter om die reden is in afwij king van de Landsverordening administratieve rechtspraak geen bezwaarprocedure opgenomen er geen mogelijkheid van hoger beroep. De mogelijk heid van rechterlijke toetsing van een beslissinc van het hoofdstembureau is echter verzekerd.

Dezelfde leden merkten op, dat de regering het vereiste van artikel 4, tweede lid, onderdeel j, niet kan stellen, zolang van regeringswege politieke partijen niet worden gesubsidieerd. Bedoeld zal zijn onderdeel i: het vereiste dat de statuten van een partij een regeling inhouden inzake de geldmiddelen van de partij en het beheer daarvan. Deze opvatting kunnen wij niet onder schrijven. Tot de vereisten die ten behoeve van het deugdelijk functioneren van een politieke partij mogen worden gesteld, behoort ook een goede regeling van de partijfinanciën. Artikel 4 houdt op dit punt slechts in dat de statuten hierover regels bevatten. Hiermee worden op geen enkele wijze de financiën van politieke partijen aan banden gelegd. Dat zal wel het geval zijn, indien overeenkomstig de voorstellen van het rapport Calidad een specifieke regeling inzake de finan ciën van politieke partijen tot stand zal worden gebracht. In dat kader zal de vraag aan de orde komen of de mogelijkheid van subsidiëring van politieke partijen moet worden geopend. De rege ring is hiervan vooralsnog geen voorstander. Het

stellen van wettelijke bepalingen ter regulering van de financiering van politieke partijen, behoeft op zichzelf in ieder geval nog niet tot de invoering van een subsidieregeling te leiden.

Wij wijzen er ten slotte nog op dat bij nota van wijziging in het ontwerp een paragraaf is opgenomen waarbij ten behoeve van de uitvoering van de landsverordening een Electorale Raad wordt ingesteld. Deze Raad zal tevens in de plaats treden van het huidige hoofdstembureau voor de verkiezing van de Staten. In de nota naar aanleiding van het verslag betreffende de Invoeringsverordening wordt hierop nader ingegaan.

De minister van Algemene Zaken,

De minister van Justitie en
Publieke Werken a.i.

Landsverordening, houdende regels inzake politieke partijen (Landsverordening politieke partijen

NOTA VAN WIJZIGING

Het ontwerp wordt als volgt gewijzigd:

A. De artikelen 1 tot en met 8 worden door he volgende vervangen:

§ 1 Algemene bepalingen

Artikel 1

Een politieke partij in de zin van deze landsverordening is een in Aruba gevestigde vereniging van personen die zich ten doel stelt het leveren van een bijdrage aan de gedachtenvorming over politieke en maatschappelijke ontwikkelingen, het bevorderen van de politieke belangstelling en wilsvorming van de burgers en het selecteren en stellen van kandidaten voor de verkiezing van de leden van de Staten.

Artikel 2

Politieke partijen kunnen slechts aan de verkiezing van de leden van de Staten deelnemen, indien zij de in deze landsverordening gestelde voorwaarden en voorschriften in acht nemen.

§ 2 De Electorale Raad

Artikel 3

1. Er is een Electorale Raad.

2. De Electorale Raad functioneert onafhankelijk van de Staten en de regering.

Artikel 4

1. De Electorale Raad is belast met de bij of krachtens deze landsverordening aan hem opgedragen taken.

2. De Electorale Raad treedt tevens op als hoofdstembureau voor de verkiezing van de Staten.

Artikel 5

1. De Electorale Raad bestaat uit vijf leden, van wie één voorzitter en één plaatsvervangend voorzitter is.

2. De leden worden benoemd en ontslagen bij landsbesluit.

3. De voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter worden benoemd op voordracht van respectievelijk de president van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie en de voorzitter van de Algemene Rekenkamer.

4. De drie politieke partijen op wier lijsten bij de laatstgehouden verkiezing van de leden van de Staten de hoogste aantallen stemmen zijn uitgebracht, hebben elk het recht een lid voor benoeming aan te bevelen.

Artikel 6

De leden worden benoemd voor een periode van vier jaar. Hij die ter vervulling van een opengevallen plaats is benoemd, treedt af op het tijdstip waarop degene in wiens plaats hij is benoemd, had moeten aftreden.

§ 3 De registratie van politieke partijen

Artikel 7

Een politieke partij dient door de Electorale Raad overeenkomstig de bepalingen van deze paragraaf te zijn geregistreerd.

Artikel 8

De registratie van een politieke partij door de Electorale Raad geldt tevens als de erkenning, krachtens artikel 1666 van het Burgerlijk Wetboek vereist om als rechtspersoon te kunnen optreden. ;

B. De artikelen 4 tot en met 15 worden vernummerd tot 9 tot en met 20. ;

C. In de artikelen 9 tot en met 19 (nieuw) worden de woorden "het hoofdstembureau" onderscheidenlijk "Het hoofdstembureau" telkens vervangen door: "de Electorale Raad" onderscheidenlijk "De Electorale Raad". ;

D. In artikel 9, tweede lid, onderdeel j, (nieuw wordt het woord "lidmaatschap" vervangen door: stemgerechtigd lidmaatschap. ;

E. Artikel 13 (nieuw) komt te luiden:

Artikel 13

1. De Electorale Raad beschikt op het verzoek binnen drie weken na de ontvangst ervan.

2. Indien het verzoek of de daarbij behorende stukken aanvulling of verbetering behoeven, stelt de Electorale Raad in plaats van op het verzoek te beschikken de verzoeker in de gelegenheid het verzoek of de daarbij behorende stukken aan te vullen of te verbeteren. In dat geval neemt de Electorale Raad een beschikking binnen drie weken na ontvangst van de aanvullingen of verbeteringen.

3. De Electorale Raad beschikt afwijzend op het verzoek om registratie indien niet is voldaan aan in deze landsverordening gestelde vereisten. ;

F. In artikel 15 (nieuw) worden de woorden "De artikelen 5, tweede lid, en 9, tweede lid," vervangen door: De artikelen 10, tweede lid, en 14, tweede lid. ;

G. In artikel 18, eerste lid, (nieuw) worden de woorden "wordt aan de verzoeker medegedeeld en ter openbare kennis gebracht in de Landscourant van Aruba" vervangen door: wordt onverwijld aan de verzoeker medegedeeld en zo spoedig mogelijk ter openbare kennis gebracht in de Landscourant van Aruba.

TOELICHTING

De voorgestelde wijzigingen hangen, op é
na, direct samen met de introductie van de Ele
torale Raad en de rol die voor de Raad is voo
zien. In de memorie van antwoord bij het onderh
vige ontwerp en in de nota naar aanleiding van h
verslag bij het ontwerp-Invoeringsverordeni
landsverordening politieke partijen is een e
ander toegelicht, weshalve de nota van wijzigi
op dit punt geen nadere inhoudelijke toelichti
behoeft.

De andere wijziging (onderdeel D) betreft he
jeugdlidmaatschap van een politiek partij; oo
daarop is de inhoudelijke toelichting te vinden i
de memorie van antwoord.

De minister van Algemene Zaken,

De minister van Justitie
en Algemene Zaken, a.i.

Staatsregl. van Aruba

artikel III.9

De Staten onderzoeken de geloofsbrieven van hun nieuwbenoemde leden en beslissen met inachtneming van bij landsverordening te stellen regels de geschillen welke met betrekking tot de geloofsbrieven of de verkiezing zelf rijzen.

artikel III.10

1 Alles, wat verder het kiesrecht en de verkiezingen betreft, wordt bij landsverordening geregeld.

2 Bij landsverordening worden regels gesteld ter bevordering van een evenwichtig en verantwoord verkiezingsverloop.

artikel III.11

De leden der Staten leggen, alvorens hun betrekking te aanvaarden, in handen van de Gouverneur de volgende eed [verklaring en belofte] af:

«Ik zweer [verklaar], dat ik, middellijk noch onmiddellijk, onder welke naam of wat voorwendsel ook, in verband met mijn verkiezing tot lid der Staten, aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven.

Ik zweer [beloof], dat ik, om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd enige beloften of geschenken zal aannemen, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer [beloof] trouw aan de Koning en aan het Statuut voor het Koninkrijk; dat ik de Staatsregeling van Aruba steeds zal helpen onderhouden en het welzijn van Aruba naar mijn vermogen zal voorstaan.

Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!»

[«Dat verklaar en beloof ik»].

artikel III.12

1 Op een voor ieder afzonderlijk door de Staten in te dienen voordracht van twee leden worden bij landsbesluit de voorzitter en de ondervoorzitter van de Staten benoemd.

2 Zolang zodanige benoeming nog niet heeft plaatsgevonden, treedt als voorzitter op de voor de voorafgaande periode benoemde voorzitter of ondervoorzitter, indien deze deel uitmaakt van de nieuwe Staten, dan wel, bij ontstentenis van zodanige persoon, het lid der nieuwe Staten, dat onder de leden, die het langst zitting hebben gehad in het college, het oudste lid is in jaren. Als ook zodanige persoon mocht ontbreken, treedt het oudste lid in jaren als voorzitter op.

3 De Staten benoemen, schorsen en ontslaan hun griffier. Deze kan niet tevens lid van de Staten zijn.

4 Aan de griffier wordt het vereiste aantal ambtenaren in de nodige rangen toegevoegd. Zij kunnen niet tevens lid van de Staten zijn.

artikel III.13

De bezoldiging, het pensioen alsmede overige geldelijke voorzieningen van de leden van de Staten worden bij landsverordening geregeld. De Staten kunnen een ontwerp-landsverordening ter zake alleen goedkeuren met ten minste twee derden van het aantal uitgebrachte stemmen.

artikel III.14

1 De Staten kunnen bij landsbesluit worden ontbonden.

2 Het besluit tot ontbinding houdt tevens de last in tot een nieuwe verkiezing voor de ontbonden Staten en tot het samenkomen van de nieuw gekozen Staten binnen drie maanden.

3 De ontbinding gaat in op de dag waarop de nieuw gekozen Staten samenkomen.

artikel III.15

1 De Staten vergaderen in het openbaar.

2a De deuren worden gesloten, als de voorzitter het nodig keurt of 4 leden het vorderen;

b De vergadering kan vervolgens niet dan met twee derden der uitgebrachte stemmen besluiten dat met gesloten deuren zal worden beraadslaagd en besloten.

1988 no. GT 47

AFKONDIGINGSBLAD
VAN
ARUBA

LANDSBESLUIT van 21 september 1988 no. 1, bepalende de opneming in de afzonderlijke afdeling van het Afkondigingsblad van Aruba van de geldende tekst van de Landsverordening winstbelasting.

Uitgegeven, 11 oktober 1988

De minister van Justitie,

E. J. Vos

Artikel 7

1. Van de winst zijn aftrekbaar door een lichaam, bedoeld in het eerste lid van artikel 1, gedane giften aan in Aruba gevestigde kerkelijke, charitatieve, culturele, wetenschappelijke en het algemeen nut beogende instellingen. De giften moeten met schriftelijke bewijsstukken worden aangetoond.

2. Voor de in het eerste lid bedoelde aftrek komen giften

slechts in aanmerking, indien en voor zover zij in totaal één ten honderd van de winst, met uitzondering van de winstuitkeringen ingevolge artikel 11, nadat die winst is verminderd met het nog onverrekende verlies bedoeld in artikel 10, en tevens f 100,- te boven gaan. De aftrek beloopt ten hoogste drie ten honderd van de op de voet van de vorige zin verminderde winst.

3. Als giften worden voor de toepassing van het onderhavige artikel uitsluitend aangemerkt bevoordelingen uit vrijgevigheid en niet-verplichte bijdragen, indien en voor zover aan deze bevoordelingen en bijdragen geen op geld waardeerbare aanspraak wordt ontleend.

Artikel 8

1. De winst van een lichaam als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder a of b, dat het verzekeringsbedrijf uitoefent, wordt, indien dit bij de aangifte wordt verzocht, telkens voor een periode van vijf jaren, voor een levensverzekeringsbedrijf gesteld op tien ten honderd en overigens op twintig ten honderd van hetgeen in enig jaar aan premies en kapitaal is ontvangen, met dien verstande dat door een lichaam - anders dan door middel van een in het buitenland gevestigde vaste inrichting, zoals bedoeld in artikel 12, - ontvangen premies en kapitaal ter zake van buiten Aruba lopend gevaar, voor een levensverzekeringsbedrijf gesteld wordt op vijf ten honderd en overigens op tien ten honderd.

2. De winst van een lichaam als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder c, dat het verzekeringsbedrijf door middel van een vaste inrichting zowel in Aruba als daarbuiten uitoefent, wordt voor het hier te lande uitgeoefende bedrijf gesteld, wat het levensverzekeringsbedrijf betreft, op tien ten honderd en overigens op twintig ten honderd van:

a. het bedrag dat aan premies en kapitaal is ontvangen van de in Aruba wonende of gevestigde verzekerden of voor in Aruba lopend gevaar, vermeerderd met
b. het niet onder a begrepen bedrag dat door de in Aruba gevestigde vaste inrichting is ontvangen ter zake van door haar afgesloten verzekeringen.

3. Een lichaam als bedoeld in het tweede lid, wordt geacht het verzekeringsbedrijf in Aruba uit te oefenen door middel van een vaste inrichting, indien het hier te lande verzekeringscontracten afsluit of doet afsluiten en de daarop verschuldigde premies int of doet innen.

Artikel 15

Wanneer in enig belastingjaar bij toepassing van de regelen omtrent de vaststelling van het zuiver inkomen een verlies wordt berekend, zal dit in mindering komen bij de vaststelling van het zuiver inkomen over de volgende vijf belastingjaren, te beginnen bij het eerste van die jaren.

Artikel 15a

Om tot het zuiver inkomen te geraken mogen van het inkomen, berekend naar de regelen van de vorige artikelen van dit hoofdstuk, in mindering worden gebracht de persoonlijke lasten en, voor zoveel de in Aruba wonende personen betreft, de buitengewone lasten.

Artikel 16 Lvc. Inkomstenbel.

1. Persoonlijke lasten zijn:

a. lijfrenten en andere periodieke uitkeringen en verstrekkingen als bedoeld in artikel 7, met dien verstande, dat geen aftrek is toegestaan ter zake van uitgaven gedaan aan bloed- en aanverwanten in de rechte linie of in de tweede graad van de zijlinie, tenzij zij de tegenwaarde van een prestatie vormen;
b. pensioenen;
c. de niet als kosten tot verwerving, inning, en behoud van de opbrengst en op de opbrengst rustende lasten aan te merken renten van schulden en kosten van geldleningen tot een bedrag van vijfduizend florin;
d. premies ingevolge de Landsverordening algemene ouderdomsverzekering en de Landsverordening algemene weduwen- en wezenverzekering, uitgezonderd het gedeelte van de premie, dat door de werkgever ter compensering van de door de werknemer verschuldigde premie als toeslag op het loon wordt betaald;
e. premies van levensverzekering, lijfrente of pensioenverzekering, met uitzondering van de premies als bedoeld in onderdeel d;
f. giften aan in Aruba gevestigde kerkelijke, charitatieve, culturele, wetenschappelijke en het algemeen nut beogende instellingen,

mits deze giften met schriftelijke bewijsstukken worden aangetoond, indien en voor zover zij in totaal een ten honderd van het inkomen en tevens Afl. 100,- te boven gaan, met dien verstande dat het in mindering te brengen bedrag ten hoogste drie ten honderd van het inkomen beloopt.

2. Voor de premies, bedoeld in onderdeel e van het eerste lid, kan niet meer dan vijf ten honderd van het inkomen en niet meer dan Afl. 1000,- worden afgetrokken. Voor hen op wie het bepaalde in artikel 9, zesde lid, van toepassing is kunnen die premies slechts voor aftrek in aanmerking komen, indien en voor zover de volgens dat voorschrift toegelaten aftrek beneden evengenoemde grens blijft. Als giften worden voor de toepassing van het eerste lid, onderdeel f, uitsluitend aangemerkt bevoordelingen uit vrijgevigheid en niet verplichte bijdragen, indien en voor zover aan deze bevoordelingen en bijdragen geen op geld waardeerbare aanspraak wordt ontleend, als mede kerkelijke belastingen.

3. De maxima, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, en tweede lid van dit artikel en in het derde en zevende lid van artikel 9, gelden voor een aanslag over een vol jaar; indien er sprake is van een be-lastingtijdvak, worden deze maxima naar evenredigheid verminderd naar gelang het aantal dagen van het belastingtijdvak.

Artikel 16a

1. Buitengewone lasten zijn de op de belastingplichtige drukkende uitgaven:

a. tot voorziening in het noodzakelijk levensonderhoud van eigen en aangehuwde kinderen en pleegkinderen voor wie geen kinderaftrek wordt genoten en van andere bloed- of aanverwanten in de rechte linie of in de tweede graad van de zijlinie voor zover die personen niet bij machte zijn zelf inkomsten ter voorziening in hun levensonderhoud te verwerven;
b. ter zake van ziekte, invaliditeit, bevalling en overlijden van de belastingplichtige, diens echtgenoot, diens eigen en aangehuwde kinderen en pleegkinderen en van diens bloed- of aanverwanten in de rechte linie of in de tweede graad van de zijlinie;
c. ter zake van zijn opleiding of studie voor een beroep.

Wetboek van Strafrecht

van toepassing, indien de daarin omschreven feiten worden gepleegd met betrekking tot zegels of merken van Nederland, de Nederlandse Antillen, een buitenlandse mogendheid of een volkenrechtelijke organisatie.

Artikel 228

1. Hij die stoffen of voorwerpen voorhanden heeft waarvan hij weet dat zij bestemd zijn tot het plegen van enig in artikel 222 of in artikel 227a in verband met artikel 222 omschreven misdrijf, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd florin.
2. De stoffen en werktuigen worden verbeurd verklaard.

Artikel 229

Bij veroordeling wegens een van de in de artikelen 222 tot en met 227a omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 32, eerste lid, onderdelen a, b en d, vermelde rechten worden uitgesproken.

TITEL XII

Valsheid in geschriften

Artikel 230

1. Hij die een geschrift waaruit enig recht, enige verbintenis of enige bevrijding van schuld kan ontstaan, of dat bestemd is om tot bewijs van enig feit te dienen, valselijk opmaakt of vervalst, met het oogmerk om het als echt en onvervalst te gebruiken of door anderen te doen gebruiken, wordt, indien uit dat gebruik enig nadeel kan ontstaan, als schuldig aan valsheid in geschrifte, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.
2. Met dezelfde straf wordt gestraft hij die opzettelijk gebruik maakt van het valse of vervalste geschrift als ware het echt en onvervalst, indien uit dat gebruik enig nadeel kan ontstaan.

Artikel 231

De schuldige aan valsheid in geschrifte wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren, indien zij gepleegd is:
a. in authentieke akten;
b. in schuldbrieven of certificaten van schuld van enige staat, enig eilandgebied, enige provincie, gemeente of openbare instelling;
c. in aandelen of schuldbrieven of certificaten van

vermeerderen, verspreidt, openlijk ten toon stelt of aanslaat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste driehonderd florin.
2. Dit misdrijf wordt niet vervolgd dan op klacht van de in artikel 282 en het tweede lid van artikel 283 aangewezen personen.

Artikel 284a

Bij veroordeling wegens een van de misdrijven, omschreven in de artikelen 274, 280, 281 en 284, kan ontzetting van de in artikel 32, eerste lid, onderdelen a, b, d en e, vermelde rechten worden uitgesproken.

TITEL XVII

Schending van geheimen

Artikel 285

1. Hij die opzettelijk enig geheim hetwelk hij uit hoofde van zijn hetzij tegenwoordig, hetzij vroeger ambt of beroep verplicht is te bewaren, bekend maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd florin.
2. Indien dit misdrijf tegen een bepaald persoon gepleegd is, wordt het slechts vervolgd op diens klacht.

Artikel 286

1. Hij die opzettelijk aangaande een onderneming van handel of nijverheid bij welke hij werkzaam is of geweest is, bijzonderheden waarvan hem geheimhouding is opgelegd, bekend maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd florin.
2. Met dezelfde straf wordt gestraft hij die het bij artikel 135, tweede lid, van het Wetboek van Koophandel van Aruba (AB 1990 no. GT 50) gesteld verbod opzettelijk overtreedt.
3. Geen vervolging heeft plaats dan op klacht van het bestuur van de onderneming.

TITEL XVIII

Misdrijven tegen de persoonlijke vrijheid

Artikel 287

Hij die voor eigen of vreemde rekening slavenhandel drijft of opzettelijk daaraan middellijk of onmid-

MINISTER PRESIDENT

Aan de Voorzitter der Staten
De heer M.F. Werleman
L.G. Smith Boulevard #72
Oranjestad

Aruba, 28 oktober 2005.

Onderwerp: financiering politieke partijen.

Naar aanleiding van het verzoek van de fractieleider van de A.V.P. de heer mr. Mike Eman d.d. 27 oktober 2005 inzake de ontwerp-wetgeving financiering van politieke partijen, alsmede het advies terzake van de Raad van Advies d.d. 24 juli 2001, treft u de desbetreffende documenten hierbij aan ter doorgeleiding.

Nelson O. Oduber

STATEN VAN ARUBA

STATEN VAN ARUBA
Ingek. 23 APR. 2007
Volgnr. 5/450/06-07
Par.

Aan mr.ing. Z.C. van Poppel-Marquez
Voorzitter van de Commissie
Justitiele Aangelegenheden en Verzoekschriften
Alhier

23 april 2007

Zeer geachte Mevr. van Poppel-Marquez,

In de krant Amigoe d.d 12 april 2007, pag.3 verscheen een artikel met als titel "Verwarring over conceptwet financiering politieke partijen". De strekking hiervan is dat de Staten een belangrijke rol spelen in de verwarring hieromtrent. Ik verzoek u vriendelijk om deze kwestie zo spoedig mogelijk te plaatsen als agendapunt op de eerstvolgende vergadering van de Commissie.

Hoogachtend,

Dr. A.R. Lampe
RED fractie

Staten / 193

volgnummer:	193
Zittingsjaar:	
Volgnummer:	S/06-07/458
Omschrijving:	Verzoek om de kwestie "Verwarring over conceptwet financiering politieke partijen" te plaatsen op de eerstvolgende vergadering van de Commissie.
Sub omschrijving:	
Soort stuk:	Verzoek
Kenmerk:	
Afkomstig van:	dr. A.R. Lampe
adres:	Bringamosa 2-A
woonplaats:	
land:	Aruba
E-mail:	
registratie datum:	4/23/2007
Ontvangstdatum:	4/23/2007
datum document:	4/23/2007
Voorstel:	v.k.a.
Datum openbare verg.:	5/2/2007
Openbare verg. #:	12
Beslissing:	v.k.a.
kopie aan:	
afgehandeld (J/N):	J
dossier:	
Lokatie:	Kast # / LA #
Muteerder:	Julie Schorea-Lacle
laatst gewijzigd op:	1/4/2008 10:34:45 AM
Laatst gewijzigd door:	Arminda Khemlani Flanegin

motie no. 1
OV # 8 voortzetting
agendapunt 3
13-12-07
RED

STATEN VAN ARUBA

STATEN VAN ARUBA
Ingek. 13 DEC. 2007
Volgnr. 5/335/07-08
Pak

MOTIE

Voorgesteld 13 december 2007

Het Parlement,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het ontwerp Landsverordening financiën en subsidiëring politieke partijen is aangeboden d.d. 1 november 2007 aan de verschillende politieke partijen van Aruba door de Minister President met als verzoek om binnen zes weken hierop te reageren,

overwegende dat dit ontwerp uitvoering biedt aan de aanbevelingen van de Commissie deugdelijkheid van bestuur en en tevens een goed begin betekent op het gebied van financiën en subsidiëring van politieke partijen,

verzoekt de regering om zo spoedig mogelijk over te gaan tot de uitvoering van het proces voor de totstandkoming van de betreffende landsverordening zodat deze landsverordening in werking treedt vóór de verkiezingen van 2009,

en gaat over tot de orde van de dag.

STATEN VAN ARUBA

STEMMING

AGENDAPUNT: 3

VERGADERING NO: OV#8 **D.D.** 13-12-07 mohc 1 RED

		VOOR	TEGEN
1.	drs. M.G. RAS	X	
2.	V.E.Jr. ARENDS	X	
3.	S.R. BISLIK	X	
4.	D.M. DUMFRIES	X	
5.	K.S. JONG	X	
6.	D.F.P. LEO	X	
7.	ir. R.M. MADURO	X	
8.	mr. ing. Z.C. van POPPEL-MARQUEZ	X	
9.	mr. J.E. THIJSEN	X	
10.	M.F. WERLEMAN	X	
11.	G.R. WILSON	X	
12.	[illegible]		
13.	[illegible]		
14.	[illegible]		
15.	[illegible]		
16.	[illegible]		
17.	[illegible]		
18.	[illegible]		
19.	[illegible]		
20.	[illegible]		
21.	[illegible]		
	UITSLAG STEMMING:	**VOOR:** 20	**TEGEN:** 0

HOOFDELIJKE STEMMING: _____

STATEN VAN ARUBA

Aan de Regering van Aruba
p/a Ministerraad
L.G. Smith blvd. 76
Oranjestad - Aruba

Uw kenmerk:	Uw brief:	Ons kenmerk:
		S147/07-08

Onderwerp:

Oranjestad, 15 JAN. 2008

Bijl.:

Ingesloten gelieve U aan te treffen een kopie van motie no. 1, zoals aangenomen in de Openbare Vergadering van de Staten van Aruba op 13 december 2007, naar de inhoud waarvan kortheidshalve zij verwezen.

De Griffier,

mr. J.A. Bastien-Sherman

STATEN VAN ARUBA

De Voorzitter,

drs. M.G. Ras

Bij beantwoording datum en nummer vermelden en in elke brief slechts één zaak behandelen.

STATEN VAN ARUBA

MOCION

Proponi dia 11 di December 2007

E Parlamento,

Scuchando e deliberacionnan,

Tumando na cuenta cu Minister di Finanzas ta declara cu e compensacion na raiz di e introduccion di BBO for di 2008 ta bai ta na cargo di e fondonan social (Samenvattende Nota Begrotingen 2008, pag.10),

Tumando na cuenta cu e fondonan social segun recomendacionnan di IMF tin cu hasi reahuste pa por carga a largo plaza e sistema di pensioen di Pais Aruba,

Tumando na cuenta cu Pais Aruba a gasta for di 2000 pa 2007 na pensioen di ex-minister y parlamentarionan e suma di Af. 33,691,550 (mas di 33 miyon florin) segun contesta di Prome Minister na fraccion di RED (nota n.a.v. van het verslag van de Staten, begroting van het ministerie van Algemene Zaken voor het dienstjaar 2007, pag.27),

Ta dicidi:

Cu mester hisa e edad di pensioen di minister y parlamentarionan di 45 resp. 50 aña pa 60 ana (pensioengerechtigde leeftijd voor ministers en statenleden wordt gesteld op 60 jaar), prome cu cuminza haci ahuste na e edad di pensioen di e ciudadano,

Y ta bai over na ordo di dia

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de Staten van Aruba op 12 december 2007

De Griffier,

mr. J.A. Bastien-Sherman

STATEN VAN ARUBA

De Voorzitter,

drs. M.G. Ras

STATEN VAN ARUBA

Aan de Regering van Aruba
p/a Ministerraad
L.G. Smith blvd. 76
Oranjestad - Aruba

Uw kenmerk: | Uw brief: | Ons kenmerk: S147 107-08

Onderwerp:

Oranjestad, 15 JAN. 2008

Bijl.:

Ingesloten gelieve U aan te treffen een kopie van motie no. 1, zoals aangenomen in de Openbare Vergadering van de Staten van Aruba op 13 december 2007, naar de inhoud waarvan kortheidshalve zij verwezen.

De Griffier,

mr. J.A. Bastien-Sherman

STATEN VAN ARUBA

De Voorzitter,

drs. M.G. Ras

Bij beantwoording datum en nummer vermelden en in elke brief slechts één zaak behandelen.

STATEN VAN ARUBA

MOTIE

Voorgesteld 13 december 2007

Het Parlement,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het ontwerp Landsverordening financiën en subsidiëring politieke partijen is aangeboden d.d. 1 november 2007 aan de verschillende politieke partijen van Aruba door de Minister President met als verzoek om binnen zes weken hierop te reageren,

overwegende dat dit ontwerp uitvoering biedt aan de aanbevelingen van de Commissie deugdelijkheid van bestuur en en tevens een goed begin betekent op het gebied van financiën en subsidiëring van politieke partijen,

verzoekt de regering om zo spoedig mogelijk over te gaan tot de uitvoering van het proces voor de totstandkoming van de betreffende landsverordening zodat deze landsverordening in werking treedt vóór de verkiezingen van 2009,

en gaat over tot de orde van de dag.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de Staten van Aruba op 13 december 2007

De Griffier,

mr. J.A. Bastien-Sherman

STATEN VAN ARUBA

De Voorzitter,

drs. M.G. Ras

motie no. 1
OV # 8 voortzetting
agendapunt 3
13-12-'07
RED

STATEN VAN ARUBA

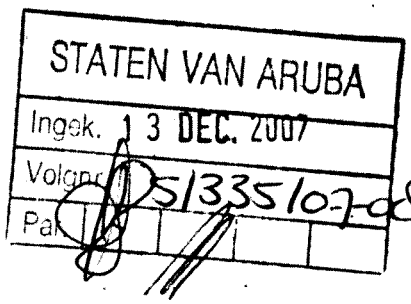

MOTIE

Voorgesteld 13 december 2007

Het Parlement,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het ontwerp Landsverordening financiën en subsidiëring politieke partijen is aangeboden d.d. 1 november 2007 aan de verschillende politieke partijen van Aruba door de Minister President met als verzoek om binnen zes weken hierop te reageren,

overwegende dat dit ontwerp uitvoering biedt aan de aanbevelingen van de Commissie deugdelijkheid van bestuur en en tevens een goed begin betekent op het gebied van financiën en subsidiëring van politieke partijen,

verzoekt de regering om zo spoedig mogelijk over te gaan tot de uitvoering van het proces voor de totstandkoming van de betreffende landsverordening zodat deze landsverordening in werking treedt vóór de verkiezingen van 2009,

en gaat over tot de orde van de dag.

STATEN VAN ARUBA

STEMMING

AGENDAPUNT: 3

VERGADERING NO: AV#8 **D.D.** 13-12-07 moke 1 RED

		VOOR	TEGEN
1.	drs. M.G. RAS	X	
2.	V.E.Jr. ARENDS	X	
3.	S.R. BISLIK	X	
4.	D.M. DUMFRIES	X	
5.	K.S. JONG	X	
6.	D.F.P. LEO	X	
7.	ir. R.M. MADURO	X	
8.	mr. ing. Z.C. van POPPEL-MARQUEZ	X	
9.	mr. J.E. THIJSEN	X	
10.	M.F. WERLEMAN	X	
11.	G.R. WILSON	X	
	[redacted]		
	UITSLAG STEMMING:	VOOR: 20	TEGEN: 0

HOOFDELIJKE STEMMING: